

Samhällsbyggnadsnämnden

Plats och tid	Blåljushuset i Aneby, kl. 13:15-16:45	
Beslutande	M Mats Hansson, ordförande, §§ 123-130, 132-140, <i>jäv § 131</i> S Annki Stark, vice ordförande, <i>ordförande § 131</i> S Roger Ljungqvist KD Margareta Wier KD Marie Persson C Karl-Magnus Johansson C Jan Andersson	
Övriga deltagande	Anna-Lena Holstensson, sekreterare Michael Wirestam, samhällsbyggnadschef Per-Olof Kättström, miljöinspektör, §§ 123-126 Ella Råhlén, livsmedelsinspektör, §§ 136-137 Fredrik Bogar, byggnadsinspektör Camilla Niklasson, miljöinspektör, §§ 135	
Utses att justera	Margareta Wier	
Justeringens plats och tid	Blåljushuset 2021-12-10	Paragrafer 123-140
Underskrifter	Sekreterare	..... Anna-Lena Holstensson
	Ordförande	..... Mats Hansson, Annki Stark § 131
	Justerande	..... Margareta Wier

Samhällsbyggnadsnämnden

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Samhällsbyggnadsnämnden		
Sammanträdesdatum	2021-12-08		
Datum anslags uppsättande	2021-12-10	Datum anslags nedtagande	2022-01-01
Förvaringsplats för protokollet	Samhällsbyggnadsnämnden		
Underskrift	..... Anna-Lena Holstensson		

Samhällsbyggnadsnämnden

- § 123 Kvarternamn i stationsområdet i Aneby tätort
- § 124 Verksamhets- och tillsynsplan enligt miljöbalken och tillsynsförordningen 2022
- § 125 Höjning av timavgift för miljöbalktillsyn
- § 126 Provtagning av grund- och brunnsvatten vid brandövningsplatsen
- § 127 Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen
- § 128 Information om ordförandebeslut Bogen 1
- § 129 Bygglov för tillbyggnad av enbostadshus på fastigheten Kängurun 6
- § 130 Bygglov för komplementbyggnad på fastigheten Målsånna 1:19
- § 131 Utvändig ändring av flerbostadshus på fastigheten Sälgen 6
- § 132 Förhandsbesked för enbostadshus m.m. på del av fastigheten Viredaholm 1:10
- § 133 Uppfört båthus utan strandskyddsdispens på fastigheten Grankärr 2:11
- § 134 Hävande av boendeförbud på fastigheten Linden 2
- § 135 Naturreservat Furulid
- § 136 Kontrollplan för livsmedel 2022-2024
- § 137 Remissvar nya riskklassningsmodellen livsmedel
- § 138 Övriga frågor
- § 139 Anmälningsärenden
- § 140 Delegationsbeslut

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 123 Dnr 2021-705

Kvartersnamn i stationsområdet i Aneby tätort

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att området väster om järnvägen i detaljplan för stationsområdet i Aneby tätort ges kvartersnamnet Godsmagasinet, samt

att området öster om järnvägen i detaljplan för stationsområdet i Aneby tätort ges kvartersnamnet Stationen.

Ärendebeskrivning

I februari 2018 antog kommunfullmäktige en ny detaljplan för stationsområdet i Aneby. Detaljplanen möjliggör för småindustri, kontor och handel i området. Även verksamheter med lager och service finns inom planområdet.

När detaljplanen togs fram och antogs angavs inga tänkta kvartersnamn. Frågan om kvartersnamn har nu aktualiserats genom försäljning och avstyckning av mark väster om järnvägen.

Omkringliggande kvarter har namn efter olika djur. Valen, Sälen och så vidare öster om järnvägen och fåglar väster om densamma med bland andra Gladan, Korpen och Sparven. Blåjushuset ligger i kvarteret Sågen och i Skärsjö industriområde fortsätter kvartersnamnen efter verktyg; Hammaren, Kofoten, Svarven med flera. Södra industriområdet har namn efter fordon; Tåget, Traktorn, Trucken, Släpvagnen och Lastbilen.

Det är lämpligt att hitta kvartersnamn i stationsområdet som knyter an till järnvägen och den omkringliggande verksamhet som har bedrivits där. Stationshus och resecentrum finns på östra sidan om järnvägen. Det äldre stationshuset inrymmer idag tandläkarmottagning i form av Tandläkarstationen. Mot denna bakgrund föreslås området öster om järnvägen ges kvartersnamnet "Stationen". På västra sidan om järnvägen har SJ tidigare under många år bedrivit godsverksamhet. Det gamla godsmagasinet finns kvar och marken säljs nu till en privat företagare som avser rusta upp och använda magasinsbyggnaden som lager och kontor för sin verksamhet. Området väster om järnvägen föreslås därigenom ges kvartersnamnet "Godsmagasinet".

ANEBY
KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-11-09

Detaljplan för stationsområdet i Aneby tätort, antagen 2018-02-26

Beslutet skickas till

Lantmäteriet

Justerande

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 124 Dnr 2021-736

Verksamhets- och tillsynsplan enligt miljöbalken och tillsynsförordningen 2022

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att fastställa nedanstående verksamhets- och tillsynsplan enligt miljöbalken och tillsynsförordningen med uppföljning varje tertial.

Motivering

Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag omfattar både egna initiativ och att ta hand om oförutsedda händelser under år 2022. Samhällsbyggnadsavdelningen utför det praktiska arbetet åt nämnden. Nämnden ska därför styra arbetet inom avdelningen, framförallt den del som är egna initiativ. Nedan följer förvaltningens förslag på vad vi kan utföra inom föreslagen budget. För några av de egna initiativen föreslår vi mål. Oförutsedda händelser råder vi inte över, så där blir målen handläggningstid, i stället för producerad mängd. Detta är också det tillsynsprogram som krävs enligt miljötillsynsförordningen 2011:13 10a §.

Utöver att fastställa planen bör nämnden också följa upp framstegen regelbundet för att hinna styra i tid. Förslagsvis varje tertial.

Ärendebeskrivning

Flera ramförfattningar reglerar nämndens arbete, med visst utrymme för lokala anpassningar. Prioriteringarna görs i denna verksamhetsplan. Den händelsestyrda delen går sällan att prioritera bort, så miljöenheten behöver vara flexibla med egna initiativ. Därför sätts bara mål på de viktigaste egna initiativen.

Mål miljöskydd

- Inspektera alla B- och C-verksamheter.
- Inspektera U-verksamheter i intervall enligt klassning i Vision.
- Följa upp 6 enskilda avlopp som fått användningsförbud.
- Börja handlägga ett till förorenat område. (Brandövningsplatsen är snart avslutat ärende.)
- Årlig granskning av inkomna köldmedierapporter.
- Delta i Miljösamverkans tillsynskampanj av PFAS-förorenade områden.
- Genomföra tillsyn på 3 anmälningspliktiga lantbruk.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

- Alla tillstånd till enskilda avlopp ska handläggas inom fem veckor från fullständig ansökan.
- Alla ansökningar om värmepump ska handläggas inom fem veckor efter fullständig ansökan.

Mål hälsoskydd

- Delta i Miljösamverkans tillsynsprojekt om Undervisningslokaler - fokus ventilation i skolor och förskolor.
- Fortsättning med tillsyn av radonmätning i flerbostadshus.
- Mätning av bakgrundsstrålning på två platser i kommunen, utförs var 7:e månad (maj + december).

Mål livsmedel

Livsmedelsmålen finns i kontrollplanen för livsmedel.

Mål naturvård

Slutföra två lokala naturvårdsprojekt: Furulidsreservatet och en pollineringspark. Samarbeta med parkavdelningen på tekniska enheten för att förändra skötseln av kommunala gräsytor, för att gynna olika pollinatörer.

Mål VA-plan

Fortsätta delta i att ta fram en VA-plan som kan antas av fullmäktige under 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-11-25

Verksamhets- och tillsynsplan enligt miljöbalken och tillsynsförordningen 2022

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Jönköpings län

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 125 Dnr 2021-737

Höjning av timavgift för miljöbalktillsyn

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att fastställa timavgiften för miljöbalkstillsyn till 885 kronor, samt

att timavgiften gäller från och med 1 januari 2022.

Ärendebeskrivning

Taxan för tillsyn och prövning enligt miljöbalken beslutades av Anebys fullmäktige 2020-09-28 § 74.

Enligt taxans § 6 ska samhällsbyggnadsnämnden låta timavgiften följa prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från förbundet Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Detta index publiceras flera gånger årligen, men brukligt är att använda PKV från oktober året innan. I oktober 2017 var PKV 1,7 %.

Under år 2021 var timavgiften 870 kronor. $1,017 * 870 = 885$ kronor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-11-26

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 126 Dnr 2019-763

Provtagning av grund- och brunnsvatten vid brandövningsplatsen

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att avsluta provtagningen av grundvattnet på och kring brandövningsplatsen, samt att förorenade delar av brandövningsplatsen ska täckas med ett tätskikt.

Motivering

Ett prov 29 juni 2021 på vattnet i köket på Vittaryds kvarn visade hög halt av PFAS som kommer från brandskum och finns i grundvattnet på brandövningsplatsen. Ett nytt prov 17 augusti 2021 visade PFAS under detektionsgränsen. Laboratoriet analyserade provet två gånger med samma resultat. Ett tredje prov 14 oktober 2021 skickades till ett annat laboratorium. Även denna gång var PFAS under detektionsgränsen. Slutsatsen blir att något gick fel med första provet. Halten var också orimligt hög, vilket styrker att provet är opålitligt.

Vittaryds kvarn är närmaste brunn nedströms brandövningsplatsen. När den inte är förorenad, så har förorenat grundvatten troligen inte nått längre bort. Inga fler grundvattenprover behövs nu, men fortsatt spridning bör bromsas.

Ärendebeskrivning

Brandövningsplatsen är förorenad av brandskum innehållande PFAS. Det finns både i jord och i grundvatten. Brandövningsskum i grundvattnet på brandövningsplatsen har inte nått brunnen vid Vittaryds kvarn.

Provtagning av grundvatten på och kring brandövningsplatsen avslutas, men kan återupptas om någon anledning dyker upp. Förorenade delar av brandövningsplatsen ska täckas med ett tätt skikt, så att nederbörd slutar rinna genom jorden till grundvatten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-11-30
Vattenprover Vittaryds Kvarn

Beslutet skickas till

Fastighetsägare (Vittaryds kvarn) (besvärshänvisning)

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 127 Dnr 2021-739

Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen för Aneby kommun 2022

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta tillsynsplan enligt plan- och bygglagen för Aneby kommun 2022.

Motivering

Samhällsbyggnadsnämnden har ansvar att utöva tillsyn över byggandet i kommunen. Tillsynen ska medverka till att demokratiskt beslutade lagar och bestämmelser följs och tillämpas. Nämndens arbete med tillsyn regleras i plan- och bygglagen och i plan- och byggförordningen. Tillsyn sker vid anmälan och på nämndens eget initiativ enligt tillsynsplanen.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ska bevaka att samhällets krav är uppfyllda, och om det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i plan- och bygglagen respektive plan- och byggförordningen ska ett tillsynsärende påbörjas omgående.

Utredningen i ärendet ska klargöra om det förekommer en överträdelse från gällande lag och bestämmelser, och därefter avgör nämnden om det ska beslutas om ingripande eller att avsluta ärendet. Ett ingripande innebär att byggherren ska rätta till den olovliga åtgärden, med exempelvis ett vitesföreläggande eller byggsanktionsavgift som påföljd.

Målet med nämndens arbete är att se till att den byggda miljön uppfyller samhällets krav sett till att byggnadsverk, tomter och allmänna platser underhålls och sköts så att värden bevaras samt att olägenheter och olycksrisker inte uppkommer. Vidare ska arbetet också säkerställa att byggnadsverk som uppförs och ändras har de tillstånd som krävs och att samhällets lagar och regler följs.

I tillsynsplanen anges vilka tillsynsinsatser som ska prioriteras under 2022, samt tillsynens syfte, mål och årets aktiviteter. I samband med första nämndsammanträdet under 2022, ska samhällsbyggnadsavdelningen redovisa det utförda tillsynsarbetet under 2021.

Beslutsunderlag

Tillsynsplan PBL 2022, 2021-11-30

Tjänsteskrivelse, 2021-11-30

ANEBY
KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Bifogas beslut

Bilaga: Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen för Aneby kommun 2022

Justerande

Utdragsbestyrkande

Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen för Aneby kommun 2022

Antagen i samhällsbyggnadsnämnden 2021-12-08 § xx

ANEBY
KOMMUN

Innehåll

Inledning	4
Därför gör vi tillsyn	4
Rättslig reglering av tillsynsansvaret	4
Tillsynsplan 2022	5
Enkelt avhjälpna hinder – tillgänglighet	5
Obligatorisk ventilationskontroll – OVK	5
Hissar och andra motordrivna anordningar	6
Olovliga byggnationer och åtgärder.....	6
Bristande underhåll.....	7
Samhällsbyggnadsnämndens prioriteringar under 2022	8

Inledning

Samhällsbyggnadsnämnden och samhällsbyggnadsavdelningen har i uppdrag att arbeta för en god byggnadskultur och en estetiskt tilltalande stads- och landskapsbild, som gör att våra medborgare kan känna sig stolta över att bo i Aneby kommun.

Ett gott liv i en hållbar kommun är den övergripande visionen och något som ska genomsyra vår verksamhet, och därför arbetar vi med tillsyn för att kunna säkerställa att vårt samhälle har en god och trygg boende- och vistelsemiljö.

I Aneby kommun ansvarar samhällsbyggnadsnämnden för frågor om lov, besked och tillsyn enligt plan- och bygglagen samt plan- och byggförordningen, men också för dispenser och tillsyn av strandskyddsärenden enligt miljöbalken. Nämndens arbete ska bidra till att våra demokratiskt beslutade lagar och bestämmelser följs och tillämpas på samma sätt som i hela landet.

Därför gör vi tillsyn

Arbetet med tillsyn är en grundpelare för samhällsbyggnadsnämnden, eftersom vi på så sätt kan arbeta för att säkerställa att de krav som samhället ställer på byggnadsverk, tomter och allmänna platser uppfylls. Vidare ska tillsynen vara ett steg i att bevara de värden som finns och samtidigt motarbeta uppkomsten av olägenheter och olycksrisker.

Rättslig reglering av tillsynsansvaret

Nämndens arbete med tillsyn regleras i plan- och bygglagen (PBL) och plan- och byggförordningen (PBF). Tillsyn sker vid anmälan samt på nämndens eget initiativ enligt upprättad tillsynsplan.

Plan- och bygglagen syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människor i dagens samhälle och för kommande generationer. Mark för bebyggelse ska vara lämplig för ändamålet.

Plan- och byggförordningen innehåller bland annat bestämmelser om definitioner, planer och områdesbestämmelser, krav på byggnadsverk och anläggningar samt regler för anmälan och byggsanktionsavgifter.

Tillsynsplan 2022

Enkelt avhjälpna hinder – tillgänglighet

Ett hinder mot tillgänglighet eller användbarhet i lokaler dit allmänheten har tillträde samt på en allmän plats ska avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas. Frågan om ett hinder är enkelt att avhjälpas kan omprövas om förutsättningarna förändras. När man anlägger allmänna platser eller områden för andra anläggningar än byggnader ska de göras tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Syfte

För att alla ska kunna vara delaktiga i samhället är det viktigt att funktionshinderperspektivet genomsyrar de kommunala verksamheterna. Det är även viktigt att kommunen arbetar för att förbättra tillgängligheten. I och med ansvaret för den fysiska planeringen har kommunen en avgörande roll i målet om ett tillgängligt Sverige. Samhällsbyggnadsnämnden har ansvaret för att publika lokaler ska vara tillgängliga för alla, vilket är en fråga om jämställdhet och rättvisa.

Mål

Att kommunens lokaler och allmänna platser i Aneby kommun dit allmänheten har tillträde ska vara tillgängliga för personer med funktionshinder.

Aktiviteter

Under 2005-2009 genomfördes en inventering av alla kommunägda publika lokaler i syfte att upptäcka hinder för tillgängligheten. Delar av de punkter som framkom i inventeringen har sedan dess blivit åtgärdade, men det finns fortfarande förbättringspotential.

Att genom konsult hjälp eller mellankommunalt samarbete påbörja arbetet under 2022 med inventering av enkelt avhjälpna hinder.

Obligatorisk ventilationskontroll – OVK

Det är fastighetsägaren, oavsett vem som använder byggnaden, som är ansvarig att OVK utförs. Vid en OVK ska det kontrolleras att ventilationssystemets funktion och egenskaper i huvudsak överensstämmer med de föreskrifter som gällde när systemet togs i bruk.

Har ventilationssystemet eller verksamhetsanvändningen förändrats gäller aktuella föreskrifter vid ombyggnadstillfället. Kontrollen utförs för att säkerställa ett tillfredsställande inomhusklimat i byggnader. Dessutom ska det undersökas vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra energihushållningen i ventilationssystemet och som inte medför ett försämrat inomhusklimat. Den obligatoriska ventilationskontrollen ska endast utföras av certifierade besiktningsmän.

Syfte

Att ha en fungerande tillsyn av OVK då ventilationen är väsentlig för en god inomhusmiljö. Bristande ventilation kan leda till nedsatt prestationsförmåga för dem som är i lokalerna och även skador på byggnaden.

Mål

Att de lagstadgade kontroller som ska utföras under året ska vara genomförda med godkänd status på ventilationssystemet.

Aktiviteter

Identifiera och informera fastighetsägare som inte skickat in protokoll.

Besluta om att förelägga fastighetsägare som trots påminnelser inte har utfört OVK och om att åtgärda brister i ej godkända besiktningsprotokoll.

Hissar och andra motordrivna anordningar

Det är fastighetsägaren som är skyldig att se till att hissen besiktigas inom fastställda intervaller och efter eventuella ombyggnader. Fastighetsägaren ska också se till att det finns en giltig och väl synlig besiktnings skylt i varje hiss. På skylten ska det framgå sista datum för när hissen måste besiktigas nästa gång. Tillsynen omfattar även också motordrivna anordningar, bostadsanpassningshissar och skidliftar.

Det är endast ackrediterade företag som kan och får utföra besiktningar. Om det vid en besiktning finns så allvarliga anmärkningar att anordningen inte uppfyller kraven på skydd för säkerhet och hälsa, ska besiktningsföretaget skicka kopia på besiktningsutlåtandet till samhällsbyggnadsavdelningen samt meddela anläggningens ägare att anordningen inte får användas.

Syfte

Att hissar och motordrivna anordningar är säkra att använda.

Mål

Att inga hissar och motordrivna anordningar med allvarliga brister används.

Aktiviteter

Besluta om att förelägga fastighetsägare om att åtgärda brister utifrån besiktningsprotokollet.

Besluta om att förbjuda hissen eller den motordrivna anordningen till dess att brister i besiktningsprotokollet är åtgärdade.

Olovliga byggnationer och åtgärder

Olovlig byggnation kallas ofta i folkmun för svartbygge, vilket innebär att man bygger utan ett beviljat bygglov eller startbesked. Om en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov har utförts utan beviljat lov ska samhällsbyggnadsnämnden ta ut en byggsanktionsavgift.

Byggsanktionsavgift kan tas ut även när det gäller till exempel igångsättning av ett bygglovs- eller anmälningspliktigt arbete innan startbesked meddelats eller när ett byggnadsverk eller anläggning börjat användas innan ett slutbesked utfärdats.

Preskriptionstiden för rättelseförelägganden vid olovligt byggande är tio år och efter det är det för sent att besluta om exempelvis rivning av det olovligt byggda. Tioårsregeln gäller dock inte när man ändrat en bostadslägenhet till väsentligt annat ändamål, till exempel kontor eller hantverk. Den gäller heller inte om åtgärden har uppförts inom ett område med strandskydd. Det är kommunen som har bevisbördan vid ingripanden.

Samhällsbyggnadsnämnden kan inte ta ut byggsanktionsavgiften om den som byggt eller gjort en olovlig åtgärd inte har fått möjlighet att yttrande sig inom fem år efter överträdelser. För andra typer av förelägganden finns däremot ingen preskriptionstid. Om det bedöms möjligt att bevilja lov i efterhand för en olovlig åtgärd, ska kommunen driva också ärendet genom lovföreläggande.

Förvanskningförbudet i plan- och bygglagens åttonde kapitel skyddar byggnader som är särskilt värdefulla ur historisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Förvanskning avser förändringar av karaktärsdrag eller egenskaper som utgör byggnaders kulturvärden, på ett sådant sätt att ett av dessa värden förstörs helt eller delvis. Det gäller både invändiga och yttre ändringar och oavsett om bygglov krävs eller inte. Skyddet gäller även bebyggelsemiljöer.

Syfte

Det är viktigt för allmänhetens förtroende att samhällsbyggnadsnämnden lever upp till sitt ansvar att se till att samhällskraven blir uppfyllda. Det är en demokratisk rättvisefråga att den enskildes möjlighet att bygga grundas på lagar och bestämmelser och inte på grannarnas goda vilja. Nämnden kontrollerar att åtgärderna uppfyller de krav som lagen ställer.

Mål

Det ska vara lätt att göra rätt i Aneby.

Aktiviteter

Informationen på hemsidan ska förbättras, vara tydlig och kundanpassad vad gäller lagar och regler som styr byggande.

Samhällsbyggnadsnämnden hantering av olovliga byggnationer och åtgärder ska utföras snabbt och effektivt.

Bristande underhåll

Byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att utformningen och de tekniska egenskaperna bevaras. Det innebär att byggnadstekniskt underhåll ska ske så att byggnaden bibehåller de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bland annat bärförmåga, säkerhet vid användning och vid brand, skydd med hänsyn till hälsa och lämplighet för det avsedda ändamålet.

Tomter, allmänna platser och andra byggnadsverk än byggnader ska underhållas och skötas så att risk för olycksfall begränsas och att betydande olägenheter för omgivning och trafik inte uppkommer. Tomter ska underhållas och skötas oavsett om den är bebyggd eller inte.

Vid anmälan om nedskräpning är det viktigt att den som tar emot anmälan klargör med anmälaren var nedskräpningen skett och vad den innehåller för att rätt enhet ska kunna handlägga ärendet. Vid osäkerhet kring ansvar bör det göras en gemensam bedömning på plats.

Syfte

Upprätthålla en god status på byggnadsverk och motverka att tomter, allmänna platser och andra byggnadsverk än byggnader inte underhålls och sköts på ett sätt så att risk för olycksfall och att betydande olägenheter uppkommer.

Mål

Tillsyn och hantering av minst femton ovårdade fastigheter per år.

Aktiviteter

Inventering av ovårdade fastigheter inom tätort och på landsbygden.

Besluta om att förelägga om rättelse utifrån lägesbedömning.

Uppföljning av pågående ärenden.

Samhällsbyggnadsnämndens prioriteringar under 2022

Ovårdade fastigheter

Tillsynsnämnden har under 2016-2018 genom greppet ”Samhällslyftet” prioriterat arbetet med ovårdade byggnader och tomter. Därför är det viktigt att arbetet fortsätter under 2022 och hålls aktuellt, eftersom ett flertal ärenden kan komma att behöva lämnas vidare till högre instanser men också till Kronofogdemyndigheten för handräckning.

Tillgänglighet

Under juni 2017 genomfördes en utbildning inom tillgänglighetsområdet för samtliga kommunens chefer, och i augusti 2017 blev tillsynsnämnden särskilt informerade och utbildade i tillgänglighetsfrågor av HSO Jönköpings län.

Samhällsbyggnadsnämnden har för avsikt att genom konsulthjälp eller mellan-kommunalt samarbete under 2022 påbörja arbetet med att prioritera och inventera enkelt avhjälpta hinder, då främst i Aneby tätort som ett första steg.

OVK, hissar och motordrivna anordningar

Arbetet har intensifierats under 2017-2018 och kommer att vara en prioriterad punkt under 2022. Genom att ha en ständig dialog med berörda parter från kommunala verksamheter och privata fastighetsägare, skapas goda möjligheter att i ett tidigt skede kunna upprätthålla en god standard på den tekniska utrustningen.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 128 Dnr 2021-629

Information om ordförandebeslut Bogen I

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att notera informationen.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade, per ordförandebeslut, den 26 oktober 2021 att bevilja bygglov och startbesked för lagertält på fastigheten Bogen 1.

Ansökan avsåg uppförande av lagertält till en yta om 300 kvm. Åtgärden avvek från plan avseende delvis byggnation på punktprickad samt U-märkt mark.

Beslutet upprättades av ansvarig tjänsteman och fattades av samhällsbyggnadsnämndens ordförande med stöd av 6 kap. 39 § kommunallagen (2017:725). Beslutet redovisas enligt 6 kap. 40 § kommunallagen vid nämndens nästa ordinarie sammanträde.

Beslutsunderlag

Ansökan, 2021-09-20

Fotografier, 2021-09-20

Ritningar, 2012-09-29

Situationsplan, 2021-09-29

Yttrande Amaq, 2021-10-05

Yttrande sökande, 2021-10-18

Ordförandebeslut om bygglov och startbesked, 2021-10-26

Tjänsteskrivelse, 2021-12-08

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 129 Dnr 2021-678

Bygglov för tillbyggnad av enbostadshus på fastigheten Kängurun 6

Sökande: Redovisas inte i webbversionen av protokollet med hänvisning till GDPR

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att bevilja bygglov enligt ansökan för tillbyggnad av enbostadshus på fastigheten Kängurun 6 i enlighet med 9 kap. 31 b § plan- och bygglagen (2010:900), samt

att godkänna åtgärden som en liten avvikelse enligt 9 kap. 31 b § plan- och bygglagen.

Motivering

För att bygglov ska ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan krävs bland annat att åtgärden inte strider mot detaljplanen i enlighet med 9 kap. 30 § plan- och bygglagen.

Om åtgärden avviker från detaljplanen får bygglov ändå ges enligt 9 kap. 31 b § plan- och bygglagen, om avvikelsen är förenlig med detaljplanens syfte och avvikelsen från detaljplanen är liten eller åtgärden är av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt. Avvikelse från detaljplan sker genom att åtgärden delvis uppförs på punktprickad mark. Nämnden kan konstatera att huvudbyggnaden i dagsläget är placerad på punktprickad mark men att detta beror på att huvudbyggnaden är äldre än detaljplanen.

Åtgärden bedöms uppfylla kraven på lämplig placering och utformning med hänsyn till stads- och landskapsbilden och ger en god helhetsverkan.

Åtgärden är väl utformad och bidrar till en god form-, färg-, och materialverkan, och bedöms inte medföra någon betydande olägenhet för omgivningen.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att åtgärden uppfyller kraven i tillämpliga bestämmelser i 2 och 8 kap. plan- och bygglagen.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att avvikelsen från detaljplanen är att betrakta som liten, och beslutar att bevilja lov enligt ansökan i enlighet med 9 kap. 31 b § plan- och bygglagen.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden har fått in en ansökan om bygglov för tillbyggnad av enbostadshus på fastigheten Kängurun 6, Röksvampsstigen 6.

Tillbyggnad kommer uppföras i två våningsplan med en bruttoarea om 61,6 kvm. Åtgärden kommer att bestå av röd träfasadfasad och vita fönsterbågar i trä samt att taket kommer beläggas med svart betongtegel. Byggnadshöjd är 3,9 meter.

Berörda sakägare har fått möjlighet att inkomma med synpunkter över ansökan. Ingen har något att erinra.

Planbestämmelser

För fastigheten gäller planen ”Förslag till stadsplan för del av Aneby tätort, Vittaryd 8:2, Vittaryd Södergård 9:1 m.fl.”. Planen vann laga kraft den 22 januari 1982, och planens genomförandetid har upphört.

Den sökta byggnationen strider mot gällande detaljplan vad avser avser byggnation på punktprickad mark.

Upplysningar

Bygglovet upphör att gälla om den åtgärd som lovet avser inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft i enlighet med 9 kap. 43 § plan- och bygglagen.

Beslutet vinner laga kraft om ingen överklagan inkommit inom fyra veckor efter att beslutet har publicerats i Post- och Inrikes Tidningar.

Byggnadsarbetena får inte påbörjas innan kommunen utfärdat startbesked enligt 10 kap. 23 § plan- och bygglagen. Detta kan utfärdas först när tekniskt samråd hållits, där kontrollplan, konstruktionsritningar och andra tekniska handlingar uppvisats. Kontrollansvarig meddelar lämplig tid för det tekniska samrådet.

Inmätning ska i detta ärende utföras genom kommunens försorg. Arbetet utförs av Metria.

Åtgärden får enligt 10 kap. 34 § plan- och bygglagen inte tas i bruk innan slutbesked utfärdats.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Avgift

Avgift tas ut enligt Aneby kommuns plan- och bygglovtaxa. Den blir i detta ärende 13 939 kronor. Avgiften är exklusive kostnad för lägeskontroll, vilken faktureras direkt från Metria.

Beslutsunderlag

Ansökan, 2021-10-13
Ritningar, 2021-10-25
Situationsplan, 2021-10-25
Fotografier, 2021-11-23
Tjänsteskrivelse, 2021-11-24

Beslutet skickas till

Sökanden (besvärshänvisning)

Kopia skickas till

Aneby Miljö & Vatten AB

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 130 Dnr 2021-656

Bygglov för komplementbyggnad på fastigheten Målsåna 1:19

Sökande: Redovisas inte i webbversionen av protokollet med hänvisning till GDPR

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att inte bevilja bygglov enligt ansökan för uppförande av komplementbyggnad på fastigheten Målsåna 1:19.

Motivering

För att bygglov ska ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan krävs bland annat att åtgärden inte strider mot detaljplanen i enlighet med 9 kap. 30 § plan- och bygglagen (2010:900).

Om åtgärden avviker från detaljplanen får bygglov ändå ges enligt 9 kap. 31 b § plan- och bygglagen, om avvikelsen är förenlig med detaljplanens syfte och avvikelsen från detaljplanen är liten eller åtgärden är av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt.

Den sökta byggnationen strider mot gällande detaljplan vad avser byggnadsrätten för fristående gårdsbyggnader som inte får uppta mer än 40 kvm. Avvikelsen uppgår till 25 kvm (när befintliga byggnader rivits), vilket motsvarar en överskridning om 62,5 % av tillåten byggnadsrätt avseende gårdsbyggnad.

Bygglövsbefriat skärmtak eller sammanbyggnad?

Ett bygglövsbefriat skärmtak får endast byggas på en tomt där det finns ett en- eller tvåbostadshus, vilket inkluderar fritidshus. För att skärmtaket ska vara bygglövsbefriat måste det placeras inom bostadshusets tomt. Ett skärmtak får byggas till även på bostadshusets komplementbyggnader.

Boverket skriver att det inte framgår i plan- och bygglagen, dess förarbeten eller i rättspraxis om skärmtaket får byggas mellan två byggnader. Eftersom ett skärmtak ska kraga ut från en byggnad är det oklart om ett skärmtak kan byggas mellan två byggnader.

Vidare skriver Boverket att om ett skärmtak byggs mellan ett bostadshus och en komplementbyggnad så att dessa byggnader sammanbyggs är komplementbyggnaden inte längre fristående utan en del av huvudbyggnaden.

För att skärmtaket ska vara bygglövsbefriat ska vara en enkel konstruktion. Enligt

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Boverkets uppfattning borde det innebära att en förlängning av ett befintligt tak med samma konstruktion inte är ett bygglovsbefriat skärmtak.

Enligt ansökan så framgår det att åtgärden ska uppföras mellan två byggnader. Taket kommer att vara av samma typ och utförande som det som avses uppföras på byggnaderna. Därför gör nämnden bedömningen att åtgärden inte är att anse som befriad från lov- eller anmälningsplikt, då det varken är fristående eller av enkel konstruktion.

Landskapsbilden

Byggnader ska, enligt 2 kap. 6 § plan- och bygglagen utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen samt intresset av en god helhetsverkan.

Av ett par propositionsuttalanden framgår det att kravet på hänsyn till stads- och landskapsbilden inte ska tolkas som ett hinder mot ett nyskapande eller att all bebyggelse måste följa omgivningens mönster.

Utgångspunkten måste vara att åtgärderna ska tillför helhetsbilden positiva värden och inte förvanska egenskaper som är värda att bevara. Vid en sådan bedömning är det bland annat av betydelse hur synliga åtgärderna är.

Skalbrott, uppseendeväckande färgsättning eller starkt avvikande formgivning måste till exempel utsättas för en mer kritisk granskning än mindre synliga tillägg.

Nämnden bedömer att den sökta åtgärden inte är att betrakta som ett positivt ingrepp i landskapsbilden. Åtgärdens totala längd om 15,5 meter överstiger längden för fritidshuset på fastigheten, och ger istället intryck av att vara en huvudbyggnad snarare än två komplementbyggnader.

Bedömning

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att åtgärden inte uppfyller kraven i tillämpliga bestämmelser i 2 och 8 kap. plan- och bygglagen.

Vad sökande framför i sitt yttrande förändrar inget i sak, eftersom sökande fortfarande kan nyttja kvarstående tillåtna utnyttjandegrad av fritidshuset även om nämnden beviljat bygglov enligt ansökan.

Nämnden anser att avvikelser från plan, vilken överskrider nyttjanderätten med mer än 60 % för gårdsbyggnader, inte är att betrakta som liten och beslutar därför att inte bevilja bygglov enligt ansökan.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden har fått in en ansökan om bygglov för komplementbyggnad på fastigheten Målsånna 1:19, Målsånna 19.

Komplementbyggnad kommer till en yta om totalt 62 kvm. I detta inkluderas gäststuga till en yta om 30 kvm, förråd om 20 kvm samt altan med tak mellan byggnaderna om 12 kvm. I samband med byggnation kommer befintlig gäststuga och WC- och duschbyggnad, till en yta om 11,2 kvm respektive ca 11,4 kvm, att rivas.

Byggnaden kommer att bestå av träfasad, belagd med järnvitriol, och svarta fönsterbågar i lättmetall samt att taket kommer beläggas med svart plåt. Byggnads- och nockhöjder är 2,5 meter respektive 3,4 meter.

Berörda sakägare har fått möjlighet att inkomma med synpunkter över ansökan. Ingen har något att erinra.

Planbestämmelser

För fastigheten gäller planen ”Detaljplan för fritidsbebyggelsen på del av Målsånna 1:1 i Bredestad socken, Aneby kommun”. Planen vann laga kraft den 26 september 2001, och planens genomförandetid har upphört.

Den sökta byggnationen strider mot gällande detaljplan vad avser byggnadsrätten för fristående gårdsbyggnader som inte får uppta mer än 40 kvm. Avvikelsen uppgår till 25 kvm (när befintliga byggnader rivits).

Upplysningar

Beslutet kan överklagas inom tre veckor från det att du har tagit emot beslutet. Se bifogad besvärshänvisning för mer information.

Beslutsunderlag

Ansökan, 2021-10-07
Yttrande från sökande, 2021-10-07
Ritningar, 2021-10-07
Situationsplan, 2021-10-07
Fotografier, 2021-11-23
Tjänsteskrivelse, 2021-11-30

Beslutet skickas till

Sökanden (besvärshänvisning)

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 131 Dnr 2021-232

Bygglov för utvändig ändring av flerbostadshus på fastigheten Sälgen 3

Sökande: Redovisas inte i webbversionen av protokollet med hänvisning till GDPR

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att bevilja bygglov enligt ansökan för utvändig ändring av flerbostadshus på fastigheten Sälgen 3 i enlighet med 9 kap. 30 § plan- och bygglagen (2010:900), samt

att lämna startbesked för åtgärden i enlighet med 10 kap. 23 § plan- och bygglagen.

Jäv

På grund av jäv deltar inte Mats Hansson (M) i handläggning och beslut i detta ärende.

Vice ordförande Annki Stark (S) tjänstgör som mötesordförande i detta ärende.

Villkor

Utformningen av nya omfattningar runt fönster och dörrar, horisontella linjer och hörnlinjer ska vara samma som befintliga.

Nya fönster ska vara likartade som befintliga avseende kulör på fönsterbågar samt utformning av spröjs/fönsterindelning.

Motivering

Det krävs, enligt 9 kap. 2 c § plan- och bygglagen, bygglov för att ändra en byggnads färg och fasadbeklädnad om det innebär att byggnadens yttre utseende avsevärt förändras.

I ärenden om bygglov ska bebyggelse och byggnadsverk, enligt 2 kap. 6 § 1 p. plan- och bygglagen, utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Byggnader ska vidare ha en yttre form och färg som är estetiskt tilltalande, lämplig för byggnaden som sådan och som ger en god helhetsverkan.

Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska, enligt 2 kap. 6 § 3 st. plan- och bygglagen, göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas. Vidare ska

Justerande

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas.

En förutsättning för att bygglov ska beviljas är, enligt 9 kap. 30 § plan- och bygglagen, att åtgärden är förenlig med gällande detaljplan samt uppfyller vissa krav i 2 kap. plan- och bygglagen i fråga om utformning av byggnader.

Av 2 kap. 1 § plan- och bygglagen följer att i prövningen ska såväl allmänna som enskilda intressen beaktas och tas hänsyn till.

Aktuell byggnad

Byggnaden på fastigheten Sälgen 3, i folkmun benämnd som ”posthuset” ligger centralt i Aneby vid Fredstorget. Byggnaden ritades 1980 av Helmer Flensborns arkitektkontor AB. Byggnaden är mycket tidstypisk med sin gula putsade fasad och vita omfattningar runt fönster och dörrar och andra vita detaljer.

Den kan sägas vara i slutet av denna tidsepok. Liknande uttryck finns exempelvis i kv. Trädgårdsmästaren i Eksjö, ritat av dåvarande stadsarkitekt Börje Stigwall och uppfört redan 1959.

Nämndens bedömning

I ärendet aktualiseras frågan om det är förenligt med bestämmelserna i plan- och bygglagen att ändra byggnadens utseende på så sätt att fasaden, gul puts med vita omfattningar och detaljer, ersätts med varm vit puts och gråa omfattningar och detaljer.

Förändringen, enligt det ursprungliga förslaget med byte till vit färg på hela fasaden, kan tyckas liten men skulle resultera i att de tidstypiska omfattningarna, runt fönster och dörrar, gick förlorade. Det är av vikt att värna det tidstypiska arkitektoniska uttrycket, ett uttryck som flera byggnader i närområdet och i centrala Aneby också har.

Genom att sökande har inkommit med reviderat underlag kan nämnden konstatera att sökande har för avsikt att bevara de tidstypiska detaljer och uttryck som får anses vara värda att bevara. Av fotoillustrationen framgår det att den horisontella linjen längs fasaden inte framgår, men sökande har skriftligt bekräftat att dessa ska bevaras.

Trots förändringen bedömer nämnden att mycket av samhörigheten mellan byggnaderna och även stads- och landskapsbilden behålls.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att åtgärden uppfyller kraven i tillämpliga bestämmelser i 2 och 8 kap. plan- och bygglagen.

Därför beslutar nämnden att bevilja bygglov för utvändig ändring av flerbostadshus i enlighet med 9 kap. 30 § plan- och bygglagen.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden har fått in en ansökan om bygglov för utvändig ändring av flerbostadshus på fastigheten Sälgen 3, Köpmansgatan 11 (posthuset).

Utvändig ändring består i att befintlig gul putsad fasad ersätts av varm vit kulör (S-0502-Y). Befintliga vita omfattningar runt fönster och dörrar, horisontella linjer och hörnlinjer ersätts med varm grå puts (S 2002-Y).

Fönster avses att bytas, men då till likartad mörkbrun kulör på fönsterbågarna och utformning av spröjs/fönsterindelningar.

Balkongskivor kommer att uppföras med ljusgröna fibercementskivor.

Planbestämmelser

För området finns en detaljplan som medger bostads- och handelsändamål. Det finns inga hinder i plan för den sökta åtgärden.

Upplysningar

Bygglovet upphör att gälla om den åtgärd som lovet avser inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft i enlighet med 9 kap. 43 § plan- och bygglagen.

Beslutet vinner laga kraft om ingen överklagan inkommit inom fyra veckor efter att beslutet har publicerats i Post- och Inrikes Tidningar.

AB för mer information om servisanmälan och kostnadsuppgifter.

Avgift

Avgift tas ut enligt Aneby kommuns plan- och bygglovtaxa. Den blir i detta ärende 4 912 kronor.

Beslutsunderlag

Ansökan, 2021-04-14

Ursprunglig fotoillustration, 2021-04-14

Fotografier, 2021-05-06

Samhällsbyggnadsnämndens beslut om avslag, 2021-05-19

Överklagan av nämndens beslut, 2021-06-11

Länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet, 2021-10-15

Reviderad fotoillustration, 2021-12-07

Tjänsteskrivelse, 2021-12-07

ANEBY
KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Beslutet skickas till

Sökanden (besvärshänvisning)

Justerande

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 132 Dnr 2021-609

Förhandsbesked för enbostadshus m.m. på del av fastigheten Viredaholm 1:10

Sökande: Redovisas inte i webbversionen av protokollet med hänvisning till GDPR

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att inte bevilja förhandsbesked enligt ansökan för enbostadshus, komplementbyggnad och stall på del av fastigheten Viredaholm 1:10.

Motivering

Bakgrund

Sökande vill stycka av ca 4,4 hektar från del av fastigheten Viredaholm 1:10 varav ca 4 100 kvm avser området för byggnation av enbostadshus med komplementbyggnad och stall. Den nya fastigheten kommer att placeras centralt mellan om befintlig bebyggelse och nordost om Vireda kyrka.

Nämnden utförde den 4 november 2021 platsbesök på fastigheten. Vid besöket närvarade förtroendevalda, tjänstepersoner från samhällsbyggnadsavdelningen samt representanter från Svenska kyrkan i egenskap som berörd sakägare. Sökande erbjöds möjlighet att närvara vid platsbesöket men valde att avstå.

Prövning av förhandsbesked

Det som i första hand prövas i ärenden om förhandsbesked är om en byggnadsåtgärd kan tillåtas på den avsedda platsen, det vill säga närmast en prövning av markens lämplighet för den avsedda åtgärden.

Vid lämplighetsbedömningen ska det prövas om åtgärden tar hänsyn till de allmänna intressen om till exempel lämplig markanvändning som kommer till uttryck i 2 kap. plan- och bygglagen (2010:900).

Kulturmiljö - närheten till Vireda kyrka och kyrkby

Platsen för den sökta åtgärden ligger ca 150 meter nordost om Vireda kyrka. Vireda kyrkby finns upptagen i rapporten "Värdefulla byggnader och miljöer i Aneby kommun, rapport nr 30" vilken upprättats av Aneby kommun i samarbete med Jönköpings läns museum.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Av utredningen framgår det att de äldsta delarna av Vireda kyrka härrör sig från 1300-talet. Kyrkan är en timmerbyggnad med kor och sakristia av sten. Kyrkan innehåller byggnadsdelar från fyra olika perioder. Till den medeltida kyrkan har först fogats en sakristia av sten på 1500- eller 1600-talet. Under 1700-talet byggde ett klocktorn i väster

samt den så kallade nykyrkan, ett tvärskepp, i väster av trä på kyrkans norra sida.

I ett område söder om kyrkan ligger sockenstugan, vilken uppfördes på 1670-talet och

byggdes på med en våning 1846. Intill sockenstugan finns en ålderdomlig ryggåsstuga som troligtvis flyttades till platsen under 1700-talet. Bredvid ligger en skolbyggnad från 1918. Norr om kyrkan ligger kyrkstallarna, vilka uppförts under mitten och slutet av 1800-talet.

Kulturbistoriska lämningar

Vid den besiktning och arkeologiska inventering som Jönköpings läns museum utfört kunde det konstateras att det fanns en stensättning på åkerholmen. I besiktningsprotokollet beskrivs denna som 6 meter i diameter med en höjd om 0,3 meter, belägen uppe på bergsklacken.

Vidare upptäcktes en tall som avsiktligt utsatts för skador med syfte att ge möjlighet till bildande av törskatesvamp i trädets sår. När det inträffar försvarar sig tallen genom att utsöndra hartser för att motverka skadeangreppet, vilket resulterar i övervallningar där trädområden är indränkta i kåda. Materialet används sedan för att skapa törstickor, eftersom de brinner lätt och länge vilket gjorde att de var en självklar del av lysmaterialet i hemmen.

Enligt besiktningsprotokollet är det troligt, om än inte fastlagt, att törstickor kan ha använts för att lysa upp i Vireda kyrka eftersom tallen ligger på mark som tidigare ägts av kyrkan.

Länsstyrelsen i Jönköpings län bedömer ur fornlämningssynpunkt att den planerade åtgärden inte är lämplig då den är planerad mitt på fornlämningen. Anledningen är att gravanläggningen skyddas av kulturmiljölagen.

Det är inte möjligt för nämnden att avslå ansökan om förhandsbesked med hänvisning till att åtgärden skulle strida mot kulturmiljölagen (1988:950). Därför bedömer nämnden att det åligger skäl för sökande att ansöka om dispens för ingrepp på platsen avseende de kulturhistoriska lämningarna.

Biotopskydd – åkerholme, odlingsrösen och stenmur

Biotopskyddsområden är biotoper som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter, eller som annars är särskilt skyddsvärda. Genom att skydda sådana naturmiljöer förbättras förutsättningarna för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Åkerholmar utgör viktiga restbiotoper i ett i övrigt rationaliserat landskap och har stor betydelse genom att de erbjuder livsmiljöer och tillflyktsorter för många av det öppna jordbrukslandskapets växt- och djurarter.

Flera av dessa arter var tidigare betydligt vanligare, men återfinns nu ofta endast i anslutning till jordbrukslandskapets småbiotoper. Åkerholmar är ofta artrika miljöer och har ofta höga naturvärden i form av brynmiljöer, hävdgynnad flora och gamla träd. Den mosaik och variation de ger i jordbrukslandskapet har stor betydelse för växt- och djurlivet.

Förekomsten av åkerholmar i åkerlandskapet utgör också ett viktigt inslag i landskapsbilden och bidrar till att ge en bild av det äldre jordbrukslandskapets utseende. Åkerholmar kan ibland vara bärare av fornlämningar i form av till exempel gravar, boplatslämningar och bytomter. De kan också rymma odlingspåspår eller gröna kulturvärden i form av träd och buskar som är lämningar av bebyggelse.

Naturvårdsverket definierar åkerholme som en holme av natur- eller kulturmark med en areal av högst 0,5 hektar, 5 000 kvm, som omges av åkermark eller kultiverad betesmark.

Det finns ett flertal kännetecken och avgränsningar för biotopen. Bland annat är åkerholmar små områden av natur- eller kulturmark, men kan också utgöras av ett solitärt träd eller ett stort stenblock.

Åkerholmen ska vara omgiven av åkermark eller kultiverad betesmark. Med kultiverad betesmark avses mark för bete eller fodervall som är föremål för markförbättrande åtgärder i form av till exempel enklare markbearbetning, insädd, kalkning, gödsling eller dikning.

Skyddet för åkerholmen gäller även om åkermarken ligger i träda. I normalfallet ska det vara möjligt att bruka eller beta jordbruksmarken närmast intill en åkerholme. Skyddet för åkerholmar bör dock normalt gälla även i de fall en stenmur, en högst två meter bred naturlig bäckfåra, ett dike, eller en mindre grusväg är belägen mellan åkerholmen och den intilliggande åkermarken eller kultiverade betesmarken.

Om omgivande mark helt eller delvis överförs till annan användning upphör skyddet att gälla. Bete och slåtter kan förekomma på åkerholmen. Åkerholmar som är belägna i naturbetesmark omfattas inte av biotopskyddsbestämmelserna.

Det aktuella området som avses att tas i anspråk, exklusive gårdet och anslutning till väg 986, har en areal om ca 3 500 kvm och är till större del omgärdat av åkermark. Endast en mindre del av gårdet sammanknyter området med skogspartiet söderut. Utifrån bedömning av flygfotografier från ca 1960 och 1975 samt under perioden 2006-2021 kan nämnden konstatera att marken runt området har brukats.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Det är dock inte fastställt att området har varit helt avskilt, eftersom det på flygfotografier under senare år framgår att gärdet snarare har fungerat som passagemellan delar av fältet snarare än att odling bedrivits. Samtidigt gäller skyddet för åkerholmen även om åkermarken har legat i träda.

Sökande har i skrivelse framfört att länsstyrelsen i ett beslut har fastslagit att den tänkta tomtmarken inte innefattar något biotopskyddat område i form av en åkerholme. Nämnden har varit i kontakt med länsstyrelsen som meddelar att något formellt beslut inte har tagits och att det heller inte finns någon ansökan att ta ställning till. Länsstyrelsen har framfört att de endast har lämnat ett översiktligt yttrande vilket behöver revideras efter att nya fynd har konstaterats på platsen.

Eftersom platsen omgärdas av stenrösen, samt att det finns registrerade kulturhistoriska fynd och andra bidragande aspekter i området, anser nämnden att det finns skäl till att platsen skulle kunna anses klassas som en biotopskyddad åkerholme. Således bedömer nämnden att det åligger skäl för sökande att ansöka om dispens för ingrepp på platsen.

Odlingsrösen och stenmurar i jordbruksmark utgör ofta viktiga livsmiljöer och tillflyktsorter för flera av jordbrukslandskapets växt- och djurarter, till exempel bland lavar, mossor, grod- och kräldjur, insekter, spindlar, fåglar och smådäggdjur. Flera av dessa arter var tidigare betydligt vanligare, men återfinns nu ofta endast i anslutning till jordbrukslandskapets småbiotoper.

Odlingsrösen och stenmurar utgör ett viktigt inslag i landskapsbilden i ett i övrigt rationaliserat landskap och har också stor betydelse för växt- och djurlivet genom den mosaik och variation de skapar i jordbrukslandskapet.

Under 1800-talets utökade uppodlingsverksamhet byggdes stenmurarna ofta upp av stenar som togs från odlingsrösen. Under det senaste århundradets rationalisering av jordbruket har ytterligare ett stort antal odlingsrösen tagits bort från jordbruksmarken. Det är därför angeläget att kvarvarande odlingsrösen bevaras.

I samband med platsbesök i området kunde det konstateras att det fanns ett flertal samlingar av stenar mellan åkerholmen och åkermarken. Vid kontakt med länsstyrelsen bedöms flera av dessa vara biotopskyddade odlingsrösen.

Den planerade infartsvägen till området är tänkt att ligga intill kyrkogårdsmuren. Sakägare 5 har i skrivelse framfört vikten av att säkerställa kyrkogårdsmurens bevarande och skydd vid framtida arbeten.

Nämnden bedömer därför att det åligger sökande att ansöka om dispens för att länsstyrelsen ska kunna utreda och avgöra vad som anses är biotopskyddade odlingsrösen, men också för att utreda om arbetet kan utföras utan att skada stenmuren mot kyrkogården.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Landskapsbilden

Platsen för den sökta åtgärden ligger delvis avskilt, omgärdat av åkermark, och högre jämfört med stora delar av Vireda. Vid platsbesöket kunde nämnden konstatera att området delvis döljs av den naturliga topografin men samtidigt är fullt synligt från andra delar i området.

Vireda kyrka och kyrkby bedöms vara ett starkt dominerande inslag i landskapsbilden med dess centrala placering i vägkorsningen. Nämnden bedömer att ett ianspråktagande av platsen kan leda till att åtgärden ger upphov till ett nytt dominerande och istället negativt inslag i landskapsbilden.

Flora och fauna

Nämnden kan konstatera att i yttranden från berörda sakägare, men även i vidarebefordrade meddelanden från länsstyrelsen, framgår att det på platsen bland annat ska finnas särskilt skyddsvärda träd men förekomst av exempelvis kattuggla. Flera av dessa fynd har under ärendets handläggningstid rapporterats till Artportalen.

Nämnden har inte gjort en djupare utredning av dessa fynd då flera av dem inte är verifierade. Därtill kan det konstateras att förekomsten av bland annat kattuggla inte är att anse som ett hindrande skäl då arten är klassad som livskraftig.

Helbetsbedömning

Vid prövningen av förhandsbesked ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. En avvägning mellan de olika intressena ska alltid göras. Marken får endast tas i anspråk för att bebyggas om den från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.

Nämndens bedömning är att det allmänna intresset utifrån dess kulturhistoriska värden väger tyngre än det enskilda intresset av att få bygga på den aktuella platsen. Därför anses det inte vara oproportionerligt att inte bevilja förhandsbesked enligt ansökan.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar därför att inte bevilja förhandsbesked enligt ansökan då åtgärden inte anses vara förenlig med tillämpliga delar i 2 kap. plan- och bygglagen.

För att nämnden vidare ska kunna pröva ansökan om förhandsbesked krävs det att länsstyrelsen har lämnat tillstånd och dispens avseende ingrepp för bland annat biotopskyddsmiljön och de kulturhistoriska lämningarna.

Samtidigt är nämnden positiv till en fortsatt utveckling av landsbygden på platser vars lämplighet är utredd och konstaterad.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden har fått in en ansökan om förhandsbesked för enbostadshus, komplementbyggnad och stall på del av fastigheten Viredaholm 1:10.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Ansökan om förhandsbesked innehåller enbostadshus, två våningar med taklutning om 34 graders lutning, till en yta om ca 175 kvm (bruttoarea) samt garage och stall till en yta om 119 kvm vardera.

Berörda sakägare har fått möjlighet att inkomma med synpunkter över ansökan. Nio sakägare, inklusive Länsstyrelsen i Jönköpings län, Jönköpings läns museum och Aneby Miljö & Vatten AB och Trafikverket har inkommit med yttrande. Sökande har inkommit med yttrande över delar av sakägarnas synpunkter.

Sakägare 1 och 2 skriver bland annat att den sökta åtgärden ligger för nära kyrkogården och att åtgärden försämras sakägarnas utsikt österut. Vidare skriver sakägarna att de tror att åtgärden kan försämra värdet på deras hus och att de inte vill ha en hästgård så nära tomten.

Sakägare 3 skriver bland annat att platsen för den sökta åtgärden är en åkerholme och därför skyddas av ett generellt biotopskydd. Vidare framgår det att sakägaren starkt motsätter sig beviljandet av åtgärden. Enligt sakägaren består holmen till stor del av röjningsstenrösen som inte får röras.

Vidare framgår det av yttrandet att infartsvägen till den sökta åtgärden korsar sakägarens fastighet och att denne inte tillåter att vägen används som infart till tomt.

Sakägaren skriver också att stenvallen mot kyrkan är kulturskyddad och att den vid ett flertal tillfällen har blivit sönderkörd men även att den vid en ökad trafikmängd kan ta ytterligare skada.

I skrivelsen framgår det även att sprängningar och borrhål i berget kan påverka negativt på vatten- och försörjningen till sakägarens fastighet.

Sakägare 4, tillika ägare av fastigheten Viredaholm 1:10, skriver bland annat att denne principiellt är positiv till nybyggnation av bostäder i bygden, men att prövningen av åtgärdens lämplighet överläts till nämnden. Vid en eventuell avstyckning kommer sakägaren säkerställa att utfart för virkestransporter och åtkomst för brukande den kvarvarande betesmarken kan ske. Vad gäller utfartsvägar menar sakägaren att det finns alternativ men att Trafikverkets utlåtande kommer bli avgörande.

Sakägare 5 skriver bland annat att Vireda kyrka och dess kyrkomiljö, tillsammans med den gamla skolbyggnaden på andra sidan vägen, utgör ett naturligt sockencentrum vid korsningen av två landsvägar. Därtill anser sakägaren att det utgör, främst från väster, ett viktigt blickfång i kulturlandskapet.

Sakägaren framför att denne önskar ett studium kring hur vibrationer från byggtrafik och nyttotrafik till den framtida fastigheten kan komma att påverka kyrkogårdsmarken, skyddsvärda träd på kyrkogården, trädkransen, bogården (kyrkogårdsmur) samt kyrkobyggnaden.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Därtill framför sakägare att vid en avstyckning och fastställelse av fastighetsgränser bör kommunen också beakta att församlingen behöver åtkomst till områden direkt intill bogården för underhåll av densamma samt möjlighet till trädvårdsskötsel.

Sakägaren skriver även att dokumentation av kyrkobyggnadens och bogårdens status ska utföras inför eventuell framtida anläggnings- och byggnadsarbeten avseende eventuella sätttnings-, vibrationsskador och sprickbildning samt även en dokumentation av mark och växtlighet.

Enligt sakägare krävs även en dokumenterad uppföljning efter genomförda arbeten. Frågan omkostnadsansvar för erforderliga undersökningar, dokumentation och återställande om skador uppstår måste utredas så att det fastställs att sakägaren inte drabbas.

Aneby Miljö & Vatten AB (bolaget) skriver i sitt yttrande att området för den sökta åtgärden planeras ligga utanför befintligt verksamhetsområde för allmänt VA. Bolaget framför att den tänkta tillfartsvägen ligger i närheten där bolagets servisleddningar för dricks- och spillvatten korsar väg 986.

Bolaget skriver vidare att de som kommunens VA-huvudman inte har någon erinran mot ansökan, under förutsättning att anläggandet av anslutningsvägen inte påverkar bolagets ledningar eller kräver omlokaliseringar av desamma. Vid eventuell ändring av befintlig VA-infrastruktur åligger det exploatören att bekosta dessa.

Trafikverkets skriver i sitt yttrande att det behöver göras förändringar bland de befintliga anslutningarna för att kunna tillskapa en ny. Enligt Trafikverket är utformningen av den befintliga inte trafiksäker.

Därtill skriver Trafikverket att åtgärden ska siktröjas enligt kraven i VGU, Vägar och Gators Utformning.

Jönköpings läns museum har utfört en besiktning och arkeologisk inventering av platsen. Vid besiktningen konstaterades en stensättning uppe på bergsklacken, vilken har registrerats i fornminnesregistret.

Därtill noterades en törsticketall vilken har registrerats som en möjlig fornlämning.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har i ett tidigare skede yttrat sig i ärendet, då utan någon erinran över ansökan. Efter att Jönköpings läns museum utfört den arkeologiska inventeringen har länsstyrelsen beretts möjlighet att inkomma med reviderat yttrande.

Länsstyrelsen skriver att stensättningen har en tydlig kantkedja med något större stenar, något som särskiljer den typen av fornlämning från till exempel röjningsrösen i fossila åkermarker.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Därför bedömer länsstyrelsen, ur fornlämnings synpunkt, att den planerade åtgärden inte är lämplig då den är planerad mitt på fornlämningen. Anledningen är att gravanläggningen skyddas av kulturmiljölagen. Skyddsområdet eller fornlämningsområdet för graven är enligt länsstyrelsen 60 meter eftersom det är hög risk för att ytterligare gravar kan finnas dolda under mark i närområdet.

Sökande skriver bland annat i sitt yttrande att det inte finns några planer på att utforma en hästgård eller att bedriva någon verksamhet. Enligt sökande har länsstyrelsen i ett beslut fastslagit att platsen inte omfattar biotopskydd i egenskap som åkerholme.

Därtill skriver sökande att denne inte ser att kyrkogårdens stenmur skulle vara i farozonen vid arbetet och att stor hänsyn kommer tas till denna under byggnation.

Planbestämmelser

Det aktuella området saknar detaljplan och områdesbestämmelser. Området kan anses utgöra en sammanhållen bebyggelse.

Upplysningar

Beslutet kan överklagas inom tre veckor från det att du har tagit emot beslutet. Se bifogad besvärshänvisning för mer information.

Beslutsunderlag

Ansökan, 2021-09-02

Situationsplan, 2021-09-16

Yttrande från sakägare 1 och 2, 2021-10-13

Yttrande från sakägare 3, 2021-10-13

Yttrande från sakägare 4, 2021-10-14

Yttrande från sakägare 5, 2021-11-12

Yttrande från Amaq, 2021-09-30

Yttrande från Trafikverket, 2021-10-13

Yttrande från sökande, 2021-10-17

Besiktningsprotokoll Jönköpings läns museum,
2021-11-25 Yttrande från Länsstyrelsen i Jönköpings län,

2021-11-29 Fotografier, 2021-10-06

Tjänsteskrivelse, 2021-12-01

Beslutet skickas till

Sökanden (besvärshänvisning)

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 133 Dnr 2019-796

Uppfört båthus utan strandskyddsdispens på fastigheten Grankärr 2:1 I

Fastighetsägare: Redovisas inte i webbversionen av protokollet med hänvisning till GDPR

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att avsluta ärendet då punkterna i föreläggandet har utförts, samt

att beslutet översändes till Inskrivningsmyndigheten för borttagande av nedan angivna anteckningar i fastighetsregistret.

Anteckningar

Inskrivningsdag 2021-01-19, Akt D-2021-00021690:1

Inskrivningsdag 2021-01-19, Akt D-2021-00021690:2

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 13 januari 2021, § 2, att förelägga byggnadsägare om bland annat att utföra selektiv rivning av båthuset och att iordningställa platsen efter utfört arbete.

Utförandetiden bestämdes till sex månader från det att beslutet vunnit laga kraft. Föreläggandet kopplades mot att nämnden skulle begära verkställande av beslutet genom handräckning från Kronofogden om åtgärderna inte utförts inom utsatt tid.

Den 22 oktober 2021 utförde byggnadsinspektör platsbesök på fastigheten och kunde då konstatera att byggnaden var nedmonterad. Enligt byggnadsägaren ska delarna fraktas bort för att monteras upp på annan fastighet.

Beslutsunderlag

Fotografier 2019, 2019-11-25

Fotografier 2021, 2021-10-22

Tjänsteskrivelse, 2021-11-24

Beslutet skickas till

Byggnadsägare (besvärshänvisning)

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 134 Dnr 2014-1065

Hävande av nyttjandeförbud för lägenheter och lokaler på fastigheten Linden 2

Fastighetsägare: Redovisas inte i webbversionen av protokollet med hänvisning till GDPR

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att upphäva nämndens beslut om nyttjandeförbud avseende lägenheterna 1001-1003 och 1101-1103 med adressplats Köpmansgatan 3 B på fastigheten Linden 2,

att beslutet översändes till Inskrivningsmyndigheten för borttagande av nedan angiven anteckning i fastighetsregistret, samt

att beslutet översändes till Inskrivningsmyndigheten för införande av anteckning avseende fortsatt nyttjandeförbud av lägenheter och lokaler på Köpmansgatan 3 A samt parkeringsdäck.

Anteckning

Inskrivningsdag 2015-11-11, Akt D-2015-00520350:1

Motivering

Genom utlåtande från kontrollansvarig samt besiktningsprotokoll har fastighetsägare visat på att flertalet brister för byggnaderna är åtgärdade. Vid nämndens platsbesök kvarstod mindre arbeten. Detta har redovisats som slutfört genom inkomna fotografier. Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att lägenheterna inte längre är att anse som olämpliga för boende. Därför beslutar nämnden att upphäva nyttjandeförbudet av lägenheterna på Köpmansgatan 3 B.

Nämndens beslut avseende lägenheter och lokaler på Köpmansgatan 3 A samt parkeringsdäck kvarstår till dess att fastighetsägaren slutfört renoveringsarbetet med dessa.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden (dåvarande tillsynsnämnden) beslutade den 25 februari 2015, § 28, att förbjuda boende i lägenheter och nyttjande av lokaler på Köpmansgatan 3. Beslutet, som började gälla den 1 april 2015, omfattade tio lägenheter, två garage och två lokaler.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Genom besiktningar utförda av miljöenheten och Anticimex kunde det konstateras attlägenheterna ansågs vara olämpliga för bostadsändamål då det förelåg olägenhet för människors hälsa och miljö.

Bristerna i byggnaden avsåg bland annat avsaknad av utförd obligatorisk ventilationskontroll, underdimensionerad och rostig värmepanna, sättningar kring byggnader, fuktpåslag i fasad, omfattande vattenskador, läckande avloppsrör samt spår av skadedjur.

Parkeringsdäck hade hål och armeringen var väl synlig.

Den 18 oktober 2021 inkom utlåtande från sakkunnig och fotografier från fastighetsägare.

Den 19 november 2021 utförde byggnadsinspektör och miljöinspektör, i närvaro av fastighetsägare, platsbesök på Köpmansgatan 3 B. Vid platsbesöket utfördes inspektion av lägenheterna 1001-1003 och 1101-1103. Efter platsbesöket skickades ett protokoll, innehållandes en lista med punkter som skulle slutföras innan lägenheterna kan tas i bruk

Den 2 december 2021 inkom kompletterande fotografier och handlingar från fastighetsägare.

Beslutsunderlag

Nämndens beslut om förbud, 2015-02-15
Utlåtande från sakkunnig, 2021-10-18
Fotografier från fastighetsägare, 2021-10-18
OVK-protokoll, 2021-11-03
Fotografier 2 från fastighetsägare, 2021-12-02
Tjänsteskrivelse, 2021-12-03

Beslutet skickas till

Fastighetsägare (besvärshänvisning)

Kopia skickas till

Aneby Miljö & Vatten AB

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 135 Dnr 2020-772

Naturreservat Furulid

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att samhällsbyggnadsavdelningen får uppdraget att förelägga sakägare att yttra sig över förslaget till bildande av naturreservat Furulid, samt

att ge allmänheten och övriga berörda möjlighet att lämna synpunkter.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsavdelningen har tagit fram ett förslag till beslut med föreskrifter till det planerade naturreservatet i skogsområdet Furulid.

Innan kommunfullmäktige kan fatta beslut om bildande av naturreservat, och fastställa beslut och skötselplan med bilagda kartor, ska sakägare (markägare och innehavare av särskild rätt till marken) föreläggas att inom viss tid yttra sig över förslaget.

Samtliga handlingar bör även skickas på remiss/ställas ut för att ge allmänheten möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Tiden för yttrande får inte vara kortare än en månad. Tas kommande helgdagar med i beräkningen är det lämpligt att tiden för yttrande sätts till omkring 7 februari 2022.

Beslutsunderlag

Beslut naturreservat

Fastighetsutredning, 2015-11-27

Furulid karta 1

Furulid karta 2A

Furulid karta 2B

Furulid karta 2C

Skötselplan

Sändlista, 2021-11-25

Tjänsteskrivelse, 2021-11-25

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 136 Dnr 2021-734

Kontrollplan för livsmedel 2022-2024

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta förslag till kontrollplan för offentlig kontroll av livsmedel i Aneby kommun 2022 – 2024, samt

att följa upp målen varje tertial.

Ärendebeskrivning

Den här kontrollplanen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bland annat i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

Alla myndigheter som utövar livsmedelskontroll skyldiga att årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Av planen ska bland annat framgå hur målen i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan har beaktats. Detta regleras i 3 § i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel.

Samhällsbyggnadsnämnden i Aneby kommun är kontrollmyndighet för de flesta anläggningar som hanterar livsmedel i ledet efter primärproduktion. I slutet av 2021 finns 77 livsmedelsanläggningar registrerade, av dessa är 14 vattenverk

Mätbara mål

- Alla verksamheter med minst 3 timmar kontrolltid ska få besök under året.
- Samtliga anläggningar ska vara kontrollerade och ha fått sin kontrolltid under en treårsperiod.
- Alla nya verksamheter ska ha ett besök inom fyra veckor efter uppstart av verksamhet.
- Samtliga avvikelser följs upp inom angiven tidsram.
- Minst 60% av kontrollerna ska vara oanmällda.
- Kontrollskulden ska minska med 120 timmar 2022. All skuld ska vara borta inom 3 år från 2022 (ungefär 300-350 timmar skuld 2022).

ANEBY
KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Beslutsunderlag

Kontrollplan för offentlig kontroll av livsmedel i Aneby kommun 2022-2024
Tjänsteskrivelse, 2021-11-30

Bifogas beslut

Bilaga: Kontrollplan för offentlig kontroll av livsmedel i Aneby kommun 2022-2024

Justerande

Utdragsbestyrkande

Kontrollplan för offentlig kontroll av livsmedel i Aneby kommun 2022 - 2024

Version 2021-11-30 Dnr SBN 2021-734
Ersätter Version 2020-11-30 Dnr SBN 2020-817

ANEBY
KOMMUN

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan.....	4
2.1 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan	4
2.1.1 Gemensamma effektmål.....	4
2.1.2 Operativa mål	4
2.2 Kontrollmyndighetens mål för kontroll inom kontrollområdet	5
2.2.1 Övergripande mål.....	6
2.2.2 Mätbara mål	6
3 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet.....	6
3.1 Behörig central myndighet.....	6
3.2 Behörig myndighet för kontrollen.....	6
3.3 Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna	7
3.4 Ansvarsfördelning inom Samhällsbyggnadsnämnden	7
4 Samordning	7
4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter	7
4.2 Samordning inom Bygg- och miljöenheten	8
5 Befogenheter och resurser för kontrollen.....	8
5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter.....	8
5.2 Kontrollpersonal och utrustning.....	9
5.3 Finansiering av kontrollen.....	9
5.4 Kompetenskrav och utbildning	9
6 Organisation och utförande av kontrollen.....	10
6.1 Registrering och godkännande av kontrollobjekt	10
6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll	10
6.3 Rutiner för utförande av kontroll	11
6.4 Provtagning och analys	13
6.5 Rapportering av kontrollresultat	14
6.6 Öppenhet i kontrollen.....	14
7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen.....	15
8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen.....	16
8.1 Uppföljning	16
8.2 Revisioner	16
8.3 Utvärdering	16
9 Beredskap	16
10 Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan	17
Bilaga 1. Beredskapsplan - livsmedel och dricksvatten.....	18
Inledning och syfte.....	18
Ansvar och roller.....	18
Samverkan med andra aktörer.....	19
Mandat, resurser, kompetens och uthållighet.....	20
Initial bedömning	20
Lägesbilden	20
Dokument och underlag vid uppgift och utredning av oförutsedda händelser	21
Utrustning vid utredning	26

Beslut	26
Information internt och externt, under och efter utredningsarbetet	26
Dokumentation	27
Beredskapsplanens placering	27
Uppdatering och revision av planen.....	27
Bilaga 2. Mallar och kontaktlista tillhörande beredskapsplanen	28
Initial bedömning	28
Kontaktlista	29
Lägesbild	30
Analys av lägesbild	31
Bilaga 3. Kompetensförsörjningsplan inom livsmedelsområdet	32
Kompetensutredning, kravnivå för anställda på miljöenheten inom livsmedelsområdet.....	32
Kompetensutveckling.....	33

I Sammanfattning

Den här kontrollplanen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bland annat i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Alla myndigheter som utövar livsmedelskontroll skyldiga att årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Av planen ska bland annat framgå hur målen i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan har beaktats. Detta regleras i 3 § i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel.

En kontrollplan är en sammanställning av mål, rutiner och andra typer av dokument. De rubriker i kontrollplanen du finner här är hämtade från de revisionsområden som granskas och utvärderas vid en revision av kontrollmyndigheten. Kontrollplanen ska ge en övergripande bild av myndighetens planerade kontroll och den ska vara minst treårig. Kontrollplanen bryts ner till en operativ plan för myndighetens olika kontrollobjekt. I den operativa kontrollplaneringen behöver antalet timmar som varje anläggning får i riskklassningen omsättas till kontrollbesök. Den operativa kontrollplaneringen som behöver vara dokumenterad, exempelvis i Excel är det verktyg som inspektören sedan använder som grund för förberedelsen av det enskilda kontrollbesöket. Ett sådant operativt Exceldokument för löpande av inspektören och kan användas till att följa upp verksamheten i detalj.

Samhällsbyggnadsnämnden i Aneby kommun är kontrollmyndighet för de flesta anläggningar som hanterar livsmedel i ledet efter primärproduktion. I slutet av 2021 finns 77 livsmedelsanläggningar registrerade, av dessa är 14 vattenverk.

2 Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd.

Gemensamma mål för myndigheterna inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

2.1 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP) är gemensam för kontrollmyndigheterna i livsmedelskedjan och tas fram av Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA.

2.1.1 Gemensamma effektmål

Med utgångspunkt i de övergripande målen har fyra gemensamma effektmål fastställts. De utgår från fyra fokusområden: säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan.

Fokusområde	Effektmål
Säkert dricksvatten	För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvattnet minska.
Mikrobiologiska risker	Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på <i>Campylobacter</i> , <i>Listeria</i> , EHEC och norovirus.
Kemiska risker	Minska de negativa hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (dioxin, PCB), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.
Säkerställa information i livsmedelskedjan	Information om livsmedel kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

2.1.2 Operativa mål

Operativa mål ska förverkliga de fyra gemensamma effektmålen. Mer om de operativa målen 2020-2022 finns i den nationella kontrollplanen på [NKP-webben](#). De operativa målen tar i första hand sikte på den kontroll som rör livsmedel:

- som är baslivsmedel
- som konsumeras av känsliga grupper som barn och äldre
- som är förknippade med kända säkerhets- eller redlighetsproblem.

De operativa målen för livsmedelskontrollen ska medverka till att effektmålen uppnås. De nuvarande operativa målen gäller 2020 till 2022 och ger en inriktning och prioritering av riskbaserade kontrollinsatser inom ramen för den årliga kontrolltiden. För närvarande är det 10 av de totalt 21 operativa målen som berör Aneby kommuns livsmedelskontroll

1: Mikrobiologiska risker i dricksvatten - Säkert dricksvatten

I Aneby finns 1 verksamhet som omfattas av detta, denna ska kontrolleras senast 2022.

2: Kemiska risker och cyanotoxiner i dricksvatten - Säkert dricksvatten

I Aneby finns 1 verksamhet som omfattas av detta, denna ska kontrolleras senast 2022.

3: Skötsel och underhåll av reservoarer - Säkert dricksvatten

I Aneby finns 1 verksamhet som omfattas av detta, denna ska kontrolleras senast 2022.

5: Spårbarhet kött - Säkerställa information i livsmedelskedjan

I Aneby finns 1 anläggning som omfattas av detta, denna ska kontrolleras senast 2022.

6: Spårbarhet ägg - Säkerställa information i livsmedelskedjan

I Aneby finns 21 anläggningar som omfattas av detta, 11 av dessa ska kontrolleras senast 2022.

7: Ekologiska varor - Säkerställa information i livsmedelskedjan

I Aneby finns 1 anläggning som omfattas av detta, denna ska kontrolleras senast 2022.

8: Information om allergener - Säkerställa information i livsmedelskedjan

I Aneby finns 20 anläggningar som omfattas av detta, 15 av dessa ska kontrolleras senast 2022.

9: Uppgifter om ingredienser - Säkerställa information i livsmedelskedjan

I Aneby finns 6 anläggningar som omfattas av detta, 4 av dessa ska kontrolleras senast 2022.

13: Kaffe - akrylamid – Kemiska risker

I Aneby finns 1 anläggning som omfattas av detta, denna ska kontrolleras senast 2022.

14: Kaffe - mykotoxin – Kemiska risker

I Aneby finns 1 anläggning som omfattas av detta, denna ska kontrolleras senast 2022.

2.2 Kontrollmyndighetens mål för kontroll inom kontrollområdet

Målen för den offentliga kontrollen för Samhällsbyggnadsnämnden kan delas in i övergripande respektive mätbara mål:

2.2.1 Övergripande mål

- Normerna på livsmedelsområdet är kända och använda.
- Livsmedelskontrollen är riskbaserad, ändamålsenlig och effektiv.
- Beredskapen inom livsmedelsområdet är god.
- Tillsynen bidrar till en ökad medvetenhet hos verksamhetsutövarna och konsumenterna får säkra livsmedel med information som inte vilseleder.

2.2.2 Mätbara mål

- Alla verksamheter med minst 3 timmar kontrolltid ska få besök under året.
- Samtliga anläggningar ska vara kontrollerade och ha fått sin kontrolltid under en treårsperiod.
- Alla nya verksamheter ska ha ett besök inom fyra veckor efter uppstart av verksamhet.
- Samtliga avvikelser följs upp inom angiven tidsram.
- Minst 60% av kontrollerna ska vara oanmälda.
- Kontrollskulden ska minska med 120 timmar 2022. All skuld ska vara borta inom 3 år från 2022 (ungefär 300-350 timmar skuld 2022).

3 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

3.1 Behörig central myndighet

Livsmedelsverket är central myndighet för livsmedel enligt 18 § i Livsmedelsförordningen (2006:813). Livsmedelsverket är Sveriges expert- och centrala kontrollmyndighet på livsmedelsområdet. De arbetar för säker mat och bra dricksvatten, att ingen konsument ska bli lurad om vad maten innehåller och för hållbara matvanor. De driver och samordnar beredskapsplaneringen för att försörjningen av livsmedel, inklusive dricksvatten ska fungera även i kris och värsta fall krig.

3.2 Behörig myndighet för kontrollen

Samhällsbyggnadsnämnden är ytterst ansvarig för livsmedelskontrollen i Aneby kommun. Livsmedelsinspektören har delegation från nämnden att ta beslut i de flesta frågor som gäller livsmedelskontrollen (11 § i *Livsmedelslagen (2006:804)* samt enligt delegationsordning antagen av Samhällsbyggnadsnämnden 2019-10-23 § 99 Reviderad av Samhällsbyggnadsnämnden 2020-06-24 § 57).

3.3 Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna

Livsmedelsverket är central myndighet för livsmedelskontrollen och på regional nivå är den behöriga myndigheten Länsstyrelsen i Jönköping (18 § i *Livsmedelsförordningen* (2006:813). Ansvarsfördelningen regleras i 23 § i *Livsmedelsförordningen* (2006:814). Myndigheternas ansvarsfördelning, organisation och verksamhet beskrivs i Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP) 2018-2021: <https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel-kontroll/nkp-webben/myndigheter-kontrollorgan-och-laboratorier3>

3.4 Ansvarsfördelning inom Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden tar ett ansvar för kontroll i hela livsmedelskedjan, utnyttjar kompetenser och resurser på ett optimalt sätt. Brev och andra inkommande försändelser tas omhand av tjänstgörande personal. Ärenden och objekt får diarienummer respektive objektsnummer och registreras i Vision. Därefter ansvarar livsmedelsinspektören för ärenden och dess handlingar. Eventuella beslut skickas sedan ut till berörda samt arkiveras av assistenten i objektsakt. Assistenten för upp ärenden på delegationslista till nämndens sammanträde.

4 Samordning

4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter

Länsstyrelsen samordnar kontrollen i länet. Samhällsbyggnadsnämnden deltar i de samordningsprojekt som Länsstyrelsen anordnar. Länsträffar sker normalt 2 gånger per år med representanter från länsstyrelsen och livsmedelsverket. På mötena diskuteras aktuella problem, information utbyts, samsyn och lagstiftning diskuteras. Aneby ingår i länets arbetsgrupp Projektinriktad kontroll (PIK-gruppen) där några andra kommuner i länet också är med. Gruppen ordnar studieresor och utbildningar inom länet, tex länsträffarna.

Aneby ingår även i ett mindre mellankommunalt samarbetsforum, SVVANTHE (Sävsjö, Vetlanda, Vaggeryd, Aneby, Nässjö, Tranås, Habo-Mullsjö och Eksjö). Medlemmarna möts två gånger per år för att diskutera praktiska tillämpningsfrågor, för att stödja varandra samt för att bidra till en likriktad tillsyn mellan kommunerna. Samarbete finns även över semestertid då kommunerna hjälper varandra för att uppnå en god beredskap. För att säkerställa en likvärdig bedömning mellan inspektörerna inom kommunen och mellan olika kommuner görs gemensamma inspektioner, så kallade samsynsinspektioner.

Samordning sker även med andra kontrollmyndigheter i de fall avvikelser konstateras som ska tas om hand av kontrollmyndigheter i andra kommuner. I vissa fall får Samhällsbyggnadsnämnden kännedom om brister i verksamheter eller livsmedel som kommer från Aneby kommun men som uppmärksammats i andra kommuner. I de fallen

används uppgifterna som ett underlag i planeringen av den fortsatta kontrollen i den aktuella anläggningen här i kommunen.

4.2 Samordning inom Bygg- och miljöenheten

Inom Samhällsbyggnadsnämndens Bygg- och miljöenhet ska samordning ske genom att:

- Avdelningschefen och livsmedelsinspektören stämmer av med varandra efter behov eller då särskilda händelser inträffar.
- Miljöenheten träffas varannan vecka för att gå igenom de uppsatta målen, förbereda ärenden samt planera arbetet.

5 Befogenheter och resurser för kontrollen

Kontrollens huvuduppgift är att bedriva effektiv kontroll, d.v.s. att hitta förekommande avvikelser i företagarnas verksamheter och att förmå företagen att åtgärda dessa.

Kontrollen måste vara riskbaserad och utföras regelbundet för att den ska vara effektiv. För att genomföra en sådan kontroll krävs delegering av befogenheter, tillräckligt med personal, tillräckliga utrymmen och utrustning samt kompetent och tillräckligt utbildad personal.

5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Samhällsbyggnadsnämnden bedriver offentlig kontroll på registrerade livsmedelsanläggningar. I begreppet kontroll ingår moment som revision, inspektion, provtagning och åtgärder vid konstaterade avvikelser. Samhällsbyggnadsnämndens befogenheter regleras huvudsakligen genom livsmedelslagen (2006:804) och livsmedelsförordningen (2006:813). Genom tillkännagivande (2014:1526) om de EU-bestämmelser som kompletteras av livsmedelslagen (2006:804) kopplas ansvarsfördelningen, befogenheterna och sanktionsmöjligheterna enligt livsmedelslagen ihop med EU-lagstiftningen. Kontrollmyndighetens befogenheter fördelas till handläggare inom myndigheten genom delegation antagen av Samhällsbyggnadsnämnden 2019-10-23 § 99 Reviderad av Samhällsbyggnadsnämnden 2020-06-24 § 57). Delegationsordningen är långtgående och är utformad så att beslut kan tas på ett effektivt sätt.

Samma myndigheter som ansvarar för livsmedelskontrollen ansvarar även för kontroll av ekologisk produktion och märkning av ekologiska livsmedel enligt förordning (EG) nr 834/2007. Detta framgår av förordning (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion. Kontrollen av ekologisk produktion och ekologiska livsmedel är emellertid delegerade till ackrediterade kontrollorgan. Kommunerna ansvarar därför enbart för kontroll av företag som är undantagna att omfattas av det ekologiska kontrollsystemet, dvs. att vara anmälda till ett kontrollorgan och omfattas av deras kontroll. För att vara undantagen ska företaget sälja ekologiska livsmedel till enbart slutkonsument och får inte förvara (annat än i anslutning till försäljningsplatsen) producera, bereda, eller importera ekologiska livsmedel från tredje land.

5.2 Kontrollpersonal och utrustning

Livsmedelsinspektörerna arbetar 50% med livsmedelstillsyn på Samhällsbyggnadsavdelningen på Bygg- och miljöenheten. Förstärkt bemanning har skett genom en vikarie, för att minska kontrollskulden. En behovsutredning har gjorts för 2022 där 0,45 tjänster beräknas täcka behovet för ordinarie kontroll. Kontrolluppdraget omfattar den operativa kontrollen och i den räknas inte informationsinsatser och liknande in.

Myndigheten förfogar över den utrustning och de utrymmen som krävs för att genomföra kontrolluppdraget. Personalen har tillgång till instickstermometer, IR-termometer, arbetskläder (rock, skoskydd, hårnät), ATP-mätare med svabbar, provtagningsmaterial, tjänstebil och cykel. Vid större händelser som kräver större kapacitet för lagring köps/hyrs utrymme för lagring och eventuell transport in av någon av de grossist eller transportfirmor som har sådana möjligheter. EDP Vision används för att dokumentera arbetet. Alla ärenden, handlingar och anteckningar finns samlade i programmet. All kommunikation med livsmedelsföretagare bör antecknas. Vision kan användas för att bevaka ärenden och annat av vikt. All kontakt med företagarna som inte är av allmän karaktär noteras med tid i Vision.

Det får inte förekomma någon intressekonflikt för den personal som utför den offentliga kontrollen, och heller inte för de som ansvarar för den. Vid intressekonflikt bör ansvaret för tillsynsobjektet överlåtas till annan inspektör. Förvaltningslagens och kommunallagens regler om jäv samt kommunallagens förbud mot att en och samma nämnd bedriver kontroll över en verksamhet som samma nämnd är ansvarig utövare för uppfylls. Om inspektören på förvaltningen känner att kontrollen kan uppfattas som partisk meddelas nämnden. En bisysslotyp som särskilt uppmärksammas är förtroendeskadliga bisysslor. Regler för dessa är för kommunen reglerade i Lagen om offentlig anställning. Arbetsgivarens uppgift är att göra en bedömning enligt aktuell lag. Lagstiftningen tar här sikte på allmänhetens förtroende för kommunen och framförallt som myndighet. Kommunstyrelsen fattade 2007-01-16 beslut om "Riktlinjer och rutin avseende anställdas bisysslor".

5.3 Finansiering av kontrollen

Kontrollen finansieras av kontrollavgifter som debiteras i efterhand. Timtaxan för år 2022 är 1000 kronor. Avgiften regleras av SFS 2006:1166 och av Kommunfullmäktige bestämd taxa 29/11 2021. Avgiftens storlek baseras på kontrollbehov som beräknats utifrån Livsmedelsverkets riskmodul. Avgift tas ut för utförd kontroll, avgift för registrering av livsmedelsanläggning (1 timme), och vid uppföljande kontroller. Vid uppföljande provtagning ska avgift tas ut för att täcka myndighetens faktiska kostnad.

5.4 Kompetenskrav och utbildning

Personal ska i enlighet med Artikel 5.4 förordning (EU) 2017/625, få ändamålsenlig utbildning och regelbunden vidareutbildning för att hålla sig uppdaterad. Detta sker genom deltagande på länsträffar, seminarier och lämpliga utbildningar. Kontrollpersonalen söker själv upp relevanta utbildningar och deltar efter samråd med närmaste chef.

All kontrollpersonal har universitets- eller högskoleutbildning inom området. Kontrollpersonal har gått på Livsmedelsverkets och andra lämpliga kurser inom livsmedelslagstiftningen. Livsmedelsverket anordnar fortbildningskurser. På Livsmedelsverkets sida för inspektörer, Livstecknet, ställs frågor från inspektörer om till Livsmedelsverket. Andra myndigheter som Folkhälsomyndigheten och SKR ordnar också kurser.

6 Organisation och utförande av kontrollen

6.1 Registrering och godkännande av kontrollobjekt

Ny lagstiftning trädde i kraft den 2009-12-01 som innebar att de objekt som kommunen har tillsyn över ska registreras. Godkännandeprövning (enligt 853/2004) bedöms kommunen behöva göra endast i något undantagsfall. Till vårt stöd skall vi använda oss utav de vägledningar som Livsmedelsverket har tagit fram för bedömning av lagstiftningen, såsom Livsmedelsverkets vägledning om godkännande och registrering av livsmedelsanläggningar.

Samhällsbyggnadsnämndens kontrollobjekt finns registrerade i ärendehanteringssystemet EDP Vision. Registret uppdateras löpande vid kontroll eller nyregistrering samt i samband med den årliga planeringen av kontrollen. Objekten finns sammanställda i ett Excell-ark som används som arbetsdokument. Det uppdateras löpande med aktuella verksamheter, utförd kontroll, kontrollskuld och operativa mål.

I Aneby kommun finns för närvarande 77 kontrollobjekt. De flesta är mottagningskök, vattenverk, storhushåll, restauranger och livsmedelsbutiker.

6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Den offentliga kontrollen ska vara riskbaserad, utföras regelbundet och vara behovsanpassad. Kontrollfrekvensen ska stå i proportion till riskerna i den aktuella verksamheten och med hänsyn tagen till resultaten av livsmedelsföretagarens egenkontroll. Resultat från kontrollerna och erfarenheter från övervakning och kartläggningar kan utgöra underlag för att riskbasera kontrollen.

En operativ planering förs löpande i ett Exceldokument. En sammanfattande redovisning av detta som ligger till grund för rapportering av resultat och utvärdering av kontrollen till samhällsbyggnadsnämnden sammanställs och redogörs för Samhällsbyggnadsnämnden vid första sammanträdet varje år. I arbetsplaneringen har märkts ut antal timmar för kontroll över en treårsperiod. Arbetsplaneringen för perioden prioriteras efter den riskklassificering som objektet erhållit. I den treårsperioden ska ingå en helhetsrevision av objektets egenkontroll och anläggning där samtliga kontrollområden är bedömda. För att kunna följa verksamheten under en treårsperiod sparas i samma plan även de föregående två åren. Totalt

sträcker sig planen alltså över fem år. Om det uppkommer kontrolltidsskuld vid ett år så adderas den resterande kontrolltiden till nästa års kontroll. Målet är att alla objekt har fått den kontrolltid de blivit tilldelade över en treårsperiod.

Kontrolltiden räknas ut efter beräkning enligt Livsmedelsverkets vägledning ”Riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter”. Från 2010 ska erfarenhetsmodulen användas, där inspektionsresultatet vägs in i bedömningen. Från 2012 är verksamheterna även riskklassificerade enligt den så kallade informationsmodulen där ett kontrolltidstillägg utgår för egen märkning av livsmedel eller presentationsuppgifter av livsmedel.

De flesta anläggningar kontrolleras årligen med undantag av anläggningar med små risker. Exempel på sådana anläggningar är där det inte finns livsmedel som är beroende av värme eller kyla. I de fallen görs kontroll oftast vartannat år. Alla anläggningar med en kontrolltid på 3 timmar eller mer kontrolleras minst en gång per år. Beroende på verksamhet och erfarenhet av företaget, genomförs upp till fyra ordinarie kontroller per år (Riskklassning med 13 timmar eller mer). Anläggningar med en till två timmar kontrolltid kontrolleras vartannat eller vart tredje år beroende på verksamhet och risk.

6.3 Rutiner för utförande av kontroll

Offentliga kontroller sker för att verifiera att livsmedelsföretagaren har vidtagit förfaranden för att kontinuerligt uppfylla kraven/nå målen i lagstiftningen:

- Granskning av livsmedelsföretagarens system för egenkontroll
- Inspektion av lokaler, utrustning, rengöring metoder, osv.
- Kontroll av hygienförhållandena i livsmedelsföretaget
- Bedömning av livsmedelsföretagarens rutiner för god tillverkningssed (GMP), hygienpraxis (GHP) och HACCP
- Granskning av relevant dokumentation, t.ex. resultat från egenkontrollen
- Utfrågning av livsmedelsföretagaren och berörd personal
- Avläsning av mätinstrument

Några av kontrollmomenten kan utföras på kontoret, medan andra förutsätter besök på plats. I de flesta fall ska kontrollen av egenkontrollen ske på plats och inte begäras in innan inspektionen. Vid anmälan om registrering (eller ansökan om godkännande) begärs underlag in för riskklassning av verksamheten.

Värderingar

Hygien- och kontrollförfordningarna är inriktade på de mål som ska nås, och de ger därför företagen möjlighet att välja olika vägar för att uppnå målen. I vissa fall är reglerna flexibla och kan anpassas efter lokala förutsättningar.

Flexibilitet

De krav som finns i förordningarna ska tillämpas för många olika typer av verksamheter, från stora industriella anläggningar som hanterar känsliga livsmedel, till små butiker som

endast hanterar förpackade livsmedel. I lagtexten skapas utrymme för flexibilitet genom uttryck som exempelvis ”när det är nödvändigt” och ”när så är lämpligt”. Kraven kan alltså anpassas till verksamhetens storlek och art, dock får inte livsmedlet bli hälsofarligt eller otjänligt (se även punkt 5 i Kommissionens vägledning till (EG) nr 852/2004).

Även om både företagare och myndighet måste ta ställning till vad som är adekvat, lämpligt, ändamålsenligt osv. finns det en viktig skillnad mellan företagarens respektive myndighetens ansvar. Företagaren väljer hur krav med dessa formuleringar ska uppfyllas. Myndigheten ska genom offentlig kontroll verifiera att de val företagaren gjort innebär att kraven uppfylls.

Om företagaren väljer att uppfylla kravet på ”adekvata arbetsutrymmen för att alla steg som ingår i verksamheten ska kunna genomföras på ett hygieniskt sätt” (Se förordning (EG) nr 852/2004, bilaga II, kapitel 1, punkt 2a) genom åtskillnad i tid mellan olika arbetsmoment är det viktigt att rengöringsrutinerna är anpassade så att tillräcklig mellanliggande rengöring utförs. Vad som är tillräcklig rengöring avgörs av vad det är som kan överföras och till vad (fara kontra risk).

HACCP-principerna och deras tillämpning

1. Detaljhandelsföretag som bara hanterar förpackade livsmedel. Grundförutsättningar räcker. Dessa företag behöver inte göra en faroanalys.
2. Företag som med stöd av en faroanalys kan visa att grundförutsättningarna räcker. Dessa behöver ingen HACCP-plan.
3. Övriga företag skall inrätta, genomföra och upprätthålla ett eller flera förfaranden grundande på HACCP-principerna, dvs de skall göra en faroanalys, identifiera kritiska styrpunkter med kritiska gränser och övervakningsrutiner och korrigerande åtgärder. Dessa företag kan använda sig av nationell branschriktlinje eller en generisk plan, om sådana föreligger.

Revision

Syftet med revisionen är att kontrollera om livsmedelsföretagarens verksamheter och resultatet från dessa stämmer överens med livsmedelsföretagarens planerade åtgärder och om åtgärderna har genomförts på ett effektivt sätt och är lämpliga för att nå kraven i livsmedelslagstiftningen. Detta innebär en bedömning av om livsmedelsföretagarens system för egenkontroll säkerställer att livsmedelslagstiftningens krav uppfylls. Hela eller delar av systemet för egenkontroll granskas och bedöms mot kraven i lagstiftningen.

Inspektion

En inspektion ska oftast vara oanmäld och kan vara planerad (ingå i kontrollplanen) eller oplanerad. Vid en inspektion ska livsmedelsföretagarens efterlevnad av kraven i livsmedelslagstiftningen kontrolleras samt kontrollera att företagarens egna rutiner tillämpas och säkerställer kraven i livsmedelslagstiftningen. I inspektionen ingår att granska företagarens system för egenkontroll. Provtagning vid inspektion ska ske vid misstanke om dålig hygienisk kvalitet av livsmedel. Provtagning kan också ske som del i ett projekt eller liknande.

Checklistor anpassade för kontroll av olika verksamheter har tagits fram av samsynsgruppen för höglandskommunerna, SVVANTHE.

Vid det första besöket på en ny anläggning prioriteras att få prata med rätt person och kontrollerna föränmäls oftast. Vid det första besöket läggs också tid på att informera verksamhetsansvariga om hur kontroller går till, hur krav kommer att ställas, hur avgiftssystemet fungerar och var man hittar information och lagstiftning. Vid första kontrolltillfället avser kontrollmyndigheten att en inspektion av livsmedelsverksamheten ska ske, men även rutiner bör granskas.

6.4 Provtagning och analys

Samhällsbyggnadsnämnden har för kontrollperioden upphandlat avtal med SGS som ackrediterat laboratorium att utföra analys av uttagna prover.

Innan provtagning ska syftet klargöras och vilka analyser som ska utföras bestämmas. Proverna bör vara representativt uttagna och tillräckligt många för att ge acceptabel säkerhet i samband med bedömning av resultatet och den slutliga bedömningen av livsmedlet. Prover ska i normalfallet analyseras på laboratorier som är bedömda och ackrediterade. Proverna ska hanteras och märkas så att deras rättsliga och analytiska giltighet säkerställs. Företaget ska ges möjlighet att ta ut ett referensprov. Hanteringen av provet ska ske så att det kan förutsättas vara i samma skick som vid provtagningen. Felaktiga prover ska alltid följas upp (otjänliga och tjänliga med anmärkning). Uppföljning kan ske genom informationsutbyte med berörd livsmedelsföretagare, genom ett uppföljande prov eller genom en visuell kontroll. Vid uppföljande prover tas avgift ut för att täcka myndighetens faktiska kostnad. Provtagning ska vara ändamålsenlig och provtagning kan ske vid misstänkt matförgiftning, vid klagomål samt när ett projekt pågår. Provtagning kan även ske som en normal del av tillsynen. Provtagningsresultatet sparas i livsmedelsföretagarens mapp och en kopia skickas till livsmedelsföretagaren. Livsmedelsinspektören är ansvarig för tolkningen av analysresultatet.

Prov hålls i kylskåp/frys fram tills de ska skickas iväg till laboratoriet. Kylväska packas med frysklampor så nära avgångstid som är möjligt. Detta för att säkerställa att provet verkligen kommer fram till laboratoriet i samma skick som när det skickades. Vid provtagning förseglas väskorna med strips för att förhindra att någon obehörig kan komma åt proverna. Proverna skickas till SGS i Linköping med Bring. Transportetiketter beställs genom SGS. Vid vattenprover som ska analyseras för mikroorganismer måste provet vara på laboratoriet senast 24 timmar efter provtagning. Vid livsmedelsprover varierar tiden som måste hållas från provtagning till analys beroende på livsmedlet och här följs SGS anvisningar för det specifika livsmedlet. Flaskor, väskor och frysklampor beställs från SGS i god tid innan de tar slut. Allt material förvaras på avdelningen. Frysklampor finns i frysen, väskor på hyllan i arkiv plan 3, flaskor för vatten ovanför arbetsbänken på expeditionen, burkar till livsmedelsprov i skåpet över diskbänken, blanketter på SGS hemsida. Ansvarig för prover och provmaterial är inspektören och vid hans frånvaro är enhetschef ansvarig.

Blanketter, instruktioner och analyskatalog finns också på <http://sgs.se>

Resultat från provtagning skickar SGS ut i pappersform, men resultatet kan också ses på hemsidan. En nedladdningsbar fil för inläsning till EDP kan hämtas på laboratoriets hemsida.

6.5 Rapportering av kontrollresultat

Efter genomförd kontroll lämnas en kontrollrapport till ansvarig livsmedelsföretagare. Alla resultat från kontrollen dokumenteras i ärendehanteringssystemet EDP Vision. Dokumentet ska även sparas även i det analoga arkivet. I januari varje år rapporterar bygg- och miljöenheten in myndighets- och anläggningsuppgifter samt kontroller och kontrollresultat till Livsmedelsverket enligt LIVSFS 2009:13. Ärendehanteringssystemet EDP Vision används för att ta fram underlaget till den XML-fil som laddas upp via Livsmedelsverkets webbsida för myndighetsrapportering.

Den behöriga myndigheten ska upprätta rapporter om den offentliga kontrollen som den har utfört. Kopia av rapporten ska lämnas till den berörda livsmedelsföretagaren.

Rapporten ska innehålla:

- En beskrivning av syftet med den offentliga kontrollen
- Den kontrollmetod som tillämpats
- Resultaten av den offentliga kontrollen
- I förekommande fall de åtgärder som ska vidtas av den berörda livsmedelsföretagaren

Av rapporten bör även framgå

- Faktauppgifter om livsmedelsföretagaren och anläggningen
- Uppgift om vem som utfört kontrollen
- Uppgift om vem som var närvarande vid kontrollen
- Uppgift om när kontrollen genomfördes
- Hur och när uppföljning kommer att ske.

Livsmedelsföretagaren har rätt att ta del av de uppgifter som framkommer av rapporten och yttra sig över dessa uppgifter inom en bestämd tid. Kontrollmyndigheten bör dokumentera med vem och när kommunikering skett. Ofta sker denna kommunikering i samband med att inspektören meddelar resultatet av inspektionen. Synpunkter kan då lämnas direkt som ska noteras.

6.6 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framförallt av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter

om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och hemliga handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.

7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen

Om kontrollmyndigheten konstaterar bristande efterlevnad ska den enligt Artikel 138 förordning (EU) 2017/625 vidta åtgärder för att se till att företaget avhjälp situationen. Åtgärder vid bristande efterlevnad kan vara administrativa åtgärder, åtalsanmälan eller sanktionsavgifter. På [Kontrollwiki](#) finns information om vad de olika åtgärderna innebär.

I första hand bör myndigheten uppmana företaget att rätta sig efter lagstiftningen. Det är viktigt att denna uppmaning endast består av ett konstaterande av bristerna och en koppling till lagstiftningen (kontrollrapporten). Efter en inspektion/revision skickas en kopia på kontrollrapporten till verksamhetsutövaren. Vid avvikelser som inspektören bedömer kräver uppföljning (extra offentlig kontroll) ska företagaren föreläggas genom ett beslut att vidta åtgärder. Uppföljning av avvikelser ska ske genom extra offentlig kontroll i syfte att undersöka och avgöra om livsmedelsföretagaren vidtagit ändamålsenliga och effektiva korrigerande åtgärder. Uppföljningen ska planeras och ska ske med lämplig metod såsom revision, inspektion eller annan kontroll. En särskild taxa utgår för den och livsmedelsföretagaren ska informeras om vad extra offentlig kontroll innebär. Här bör observeras att då bristerna är allvarliga även andra sanktioner kan bli aktuella såsom förbud eller beslag alternativt kombineras med vite.

Kontroll som utförs med anledning av klagomål, tips eller liknande där någon bristande efterlevnad inte kan konstateras, är inte att anse som extra offentlig kontroll och ska inte belasta livsmedelsföretagaren som är föremål för kontrollen. Vid avvikelser som inte är åtgärdade vid den uppföljande inspektionen, föreläggs företagaren åter att inom en kort tid åtgärda. Har bristerna inte åtgärdats då lämnas ärendet vidare till samhällsbyggnadsnämnden. Vid upprepade överträdelser eller ohörsamhet bör mer omfattande åtgärder vidtas. Det kan röra sig om ett tillfälligt eller permanent förbud eller vite. Vid vite tas ärendet upp i nämnden för fastställande. Inspektören kan förbjuda delar av verksamheten eller viss hantering tillfälligt tills problemet är åtgärdat. Beslutet ska vara riktat mot livsmedelsföretagaren, vara skriftligt och tidsbestämt. Företagaren ska upplysas om motivering och lagstöd, kommunikering av beslutet ska ske verksamhetsutövaren ska ges möjlighet till överklagande.

8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen

8.1 Uppföljning

Livsmedelsverket följer samtliga kontrollmyndigheters kontrollresultat i en årlig central inrapportering av kontrollen för föregående år. Denna sammanställs i en offentlig rapport. Varje år skriver Samhällsbyggnadsnämnden en delårsrapport och en helårsrapport där det som utförts under året sammanställs och därefter underställs Kommunstyrelsen. Nytt system har införts för målrapportering med fokus på styrkortet och måluppfyllelse av budget.

Resultatet av tillsynen följs löpande av Samhällsbyggnadsnämnden under året, men också i samband med tertial- och årsrapporten. Detta för att kunna fatta beslut om insatser så att kontrollplanen kan följas. Minst en gång per år redogörs för kontrollresultatet i en särskild skrivelse. En sådan rapport underställs nämnden vid årets första sammanträde.

Samhällsbyggnadsavdelningens internkontroll som rapporteras en gång per år innefattar till viss del livsmedelskontroll.

8.2 Revisioner

Revision av Samhällsbyggnadsnämndens livsmedelskontroll genomförs av Länsstyrelsen i Jönköpings län enligt systemet som beskrivs i den nationella kontrollplanen. Länsstyrelsens revision ska ske vart fjärde till femte år enligt Sveriges fleråriga kontrollplan. Den senaste revisionen utfördes 2 maj 2019. Revisioner av nämndens arbete utförs även av kommunrevisorerna.

8.3 Utvärdering

Utvärdering sker i slutet av varje år. Utvärdering sker mot ett antal mål uppsatta av Samhällsbyggnadsnämnden, *se avsnitt 2 i denna plan*. Resultatet av utvärderingen ligger till grund för planering av verksamheten påföljande år.

Redovisning av utvärderingen görs i samband med uppföljningen av föregående års resultat vid första nämndsammanträdet varje nytt kontrollår.

9 Beredskap

Samhällsbyggnadsnämnden har rutiner för störningar i den ordinarie verksamheten. De omfattar också rutiner för hur tillgången på personal ska säkras vid stora händelser eller omfattande sjukdom bland miljöenhetens personal. Aneby kommun har en särskild beredskap för störningar som får stora konsekvenser för samhället. Vid sådana tillfällen

kommer Samhällsbyggnadsavdelningen att ingå i en krisorganisation som leds av en särskild krisledningsgrupp. *En särskild beredskapsplan finns upprättad i bilaga 1.*

Syftet med rutinerna för matförgiftningar är att få klarhet i vad som eventuellt har brustit i livsmedelshanteringen. Ett utbrott är när två fall oberoende av varandra rapporterar in om matförgiftning. Vid misstanke om matförgiftningar ska provtagning ske om så anses möjligt och relevant. Hur upplägget är vid en misstänkt matförgiftning finns framtaget i länet ”Samsyn i F-län Hantering av matförgiftning/utbrott” samt på Livsmedelsverkets hemsida Kontrollwiki.

Vid frånvaro av inspektör ska dennes arbete till viss del täckas upp av de övriga på enheten (akuta ärenden). Alla på enheten ska ha viss kunskap i vad inspektören arbetar med (detta redovisas på miljöenhetens arbetsplatsmöte och samhällsbyggnadsavdelningens arbetsplatsträffar (APT). Vid långvarigt behov av personalförstärkning köps den tjänsten in från närliggande kommun. Bevakning av kollegans ärenden görs vid semester samt vid sjukdom. Vid semester informeras avdelningschef muntligen om vad som måste åtgärdas. Så långt som möjligt ska vi vid planering av semester se till att en sakkunnig alltid finnas på plats. Vid behov fungerar SVVANTHE-gruppen som jour för varandra och en lista över kollegor i de olika kommunerna finns uppsatt i livsmedelsinspektörens rum så att snabb kontakt kan tas. Inget formellt avtal finns, men en sådan process bör initieras.

10 Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan

I Sveriges fleråriga nationella kontrollplan för livsmedelskedjan beskrivs hur den offentliga kontrollen i hela livsmedelskedjan är organiserad, hur den genomförs och hur den utvecklas. Där finns även övergripande mål som är gemensamma för alla myndigheter som ansvarar för offentlig kontroll i livsmedelskedjan samt operativa mål inom lagstiftningens olika områden och aktiviteter för att nå målen. Kontrollplanen finns på [NKP-webben](#).

Bilaga I. Beredningsplan - livsmedel och dricksvatten

Inledning och syfte

Dokumentet är framtaget för att vara ett stöd vid oförutsedda händelser i samband med livsmedel eller dricksvatten, och är avsett att vara ett stöd för livsmedelskontrollen och övriga handläggare på miljöenheten. Bestämmelser om kontrollmyndigheters beredningsplan finns i artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 och i 3 d § i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel.

Uppgifter och information i denna plan bör ligga i linje med den övergripande beredningsplan som kommunen är skyldig att ha enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Det går att dela in livsmedelsrelaterade händelser i fyra typer:

- Risk för, eller konstaterad sjukdom till följd av livsmedel eller vatten,
- Inget dricksvatten eller förorenat dricksvatten utan påvisad sjukdom,
- Miljöolycka,
- Hot och sabotage.

Ansvar och roller

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att kontrollera att livsmedel och dricksvatten som produceras är säkra. I enlighet med 3 d § i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel ska nämnden ha en beredningsplan som ska kunna användas som stöd i krissituationer. I 3 h § i samma föreskrift framgår vad planen ska innehålla. Livsmedelsföretag och vattenproducenter har ansvar för sina produkter och deras kvalitet. Även vid kris kvarstår ansvaret. Krishantering är ett samspel mellan verksamhetsutövare och kontrollmyndighet.

Samhällsbyggnadsnämnden ska:

- Agera så att smitta eller föroreningar i livsmedel och dricksvatten kan spåras,
- Agera så att spridning av smitta eller förorening kan förhindras,
- Kommunicera relevant information till berörda aktörer, allmänheten och media.

Livsmedelsföretag och vattenproducenter ska:

- Utreda orsak till problem samt åtgärda dem,
- Dra tillbaka förorenade livsmedel (gäller enbart livsmedelsföretag),
- Kommunicera relevant information till kontrollmyndigheten, allmänheten och media.

Samhällsbyggnadsnämnden är dessutom ansvarig, enligt livsmedelsförordningen (2006:813), för att rapportera påvisad salmonella enligt 37 § och livsmedel med hälsorisk enligt 38 §.

Samverkan med andra aktörer

Oavsett art eller omfattning krävs en kontinuerlig samverkan med övriga aktörer. Tidigt i processen måste övriga aktörer definieras för att kunna koordinera åtgärder och insatser utifrån en gemensam uppfattning om läget.

Exempel på interna samverkande aktörer:

- Kommunens beredskaps/säkerhetssamordnare
- Krisledningsgruppen
- Berörda enheter och bolag
- Informationsenheten

Exempel på externa samverkande aktörer:

- Smittskyddsläkaren
- Livsmedelsföretag
- Vattenproducenter
- Närliggande kommuner
- Kommuner som berörs på något sätt
- Livsmedelsverket
- VAKA (vattenkatastrofgrupp)
- Länsstyrelsen
- SVA (statens veterinärmedicinska anstalt)
- Folkhälsomyndigheten, Smittskydd & beredskap
- Jordbruksverket
- Laboratorier
- Polis/SÄPO
- Djurhållare, fiskenäring
- Restvärdesledare (miljöolycka)
- Trafikverket (miljöolycka)
- Räddningstjänst

Samhällsbyggnadsnämnden ska efter samråd med **samhällsbyggnadschefen** hålla kommunledningen informerad om vad som inträffar och hur situationen hanteras.

Kommunen har ansvar för att verka för att det sker en samordning mellan olika aktörer inom kommunens geografiska område. Särskilt viktigt är samordning av information till allmänheten. Kommunen är även ansvarig för att hålla Länsstyrelsen informerad om vad som hänt.

Länsstyrelsen har ett ansvar att verka för samordning av aktörerna på regional nivå och kan vara ett stöd för kommunen. Länsstyrelsen har ett särskilt ansvar vid utbrott där smittämnen

kan spridas från djur till människor via livsmedel och vatten. Länsstyrelsen är en kanal till den nationella nivån där MSB, myndigheten för samhällsskydd och beredskap har motsvarande uppgift.

Överväg alltid att informera **smittskyddsläkaren**, även om smitta ännu inte är konstaterad. Smittskyddsläkaren har överblick över sjukläget i regionen och har därför bra förutsättningar för att hitta mönster som tyder på livsmedels- eller dricksvattenburen smitta.

Kontaktlista

Finns i bilaga 2. Interna kontakter och deras funktion nås via kommunens intranät.

Mandat, resurser, kompetens och uthållighet

Ansvar och befogenheter regleras i delegationsordningen. Personal har ingen beredskap utanför ordinarie arbetstid. SOS-alarm har kontaktuppgifter till räddningstjänsten som kontaktar avdelningschefen vid behov. I en situation av kris är det viktigt att bestämma vilka funktioner/kompetenser som behöver vara igång samt planera bemanning och avlösning. Vid behov upprättar avdelningschefen en bemanningsplan.

Livsmedelsinspektören samordnar utredningen men i ett tätt samarbete med avdelningschefen. Inspektören fungerar som spindeln i nätet och har kontakt med de kontakter som behövs.

Initial bedömning

Larm eller information om störning kopplat till livsmedel eller dricksvatten kan komma in till enheten på en mängd olika sätt, t ex från allmänheten, företag, smittskyddsläkare, länsstyrelsen eller Livsmedelsverket. Dagtid kan anmälan komma in via kommunens växel/reception som skickar larmet vidare till respektive handläggare och avdelningschefen. Larmet kan också komma direkt till en handläggare via e-post eller telefon. Vid större händelse eller efter ordinarie arbetstid larmas räddningstjänsten som i sin tur larmar avdelningschef. Vid larm behöver vi göra en snabb bedömning om några åtgärder behöver vidtas eller om utveckling av händelsen ska bevakas. Mall för initial bedömning finns i bilaga 2.

Lägesbilden

Det är viktigt att skapa lägesbild utifrån befintlig information. I början finns inte svar på alla frågor, utan informationen fylls på under arbetets gång. Det är viktigt att ha en struktur för lägesbilden. Under bilaga 2 finns punkterna som kan användas för att skapa en lägesbild.

Under hantering av krisen krävs ett kontinuerligt analysarbete utifrån lägesbilden. Analysen ligger till grund för åtgärder och beslut. Ett förslag på struktur för kontinuerligt analysarbete finns i bilaga 2.

Dokument och underlag vid uppgift och utredning av oföretsedda händelser

Dokumentationen är viktig för att samtliga aktörer ska kunna vara uppdaterade kring händelseutvecklingen och fatta beslut utifrån samma lägesinformation och för utvärdering av arbetet efter krisen

Exempel på vad som behöver dokumenteras och samlas in:

- Samlad lägesbild, inklusive kartor
- Löpande dagboksanteckningar (logg) i ärende i Vision
- Mötesprotokoll
- Källor till information
- Underlag för beslut
- Beslut och beslutsfattare
- Sanktionsbeslut
- Pressmeddelanden, presskonferenser, mediebevakning i övrigt
- Mätningar/provtagningar och analysresultat
- Meddelanden och annan information från övriga aktörer
- Information och klagomål från allmänheten
- Händelser som kan bli ekonomiskt kännbara
- Beställningar och arbeten som utförs
- Foton kopplade till händelsen
- Tidsplanering för arbetet
- Planer för bemanning
- Behov av externa resurser
- Information från kommunens webbplats och informationsblad

Logg i Vision

- Datum och klockslag när uppgiften inkom/uppgiften lämnades
- Från vem uppgiften kom/till vem uppgiften lämnades
- Signatur på den som tog emot uppgiften/lämnade uppgiften
- Övrigt i ärendet som behöver dokumenteras (se exempel ovan)

Nedan listas stöddokumenterna som kan användas under utrednings- och hanteringsarbete.

- Frågeformulär vid misstänkt matförgiftning
- Information om RASFF och instruktion finns på Kontrollwiki under flikarna på: [RASFF och AAC - Kontrollwiki \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/kontrollwiki)
- Rutin för provtagning se punkten 6.4 i kontrollplanen

Sjukdom orsakad av livsmedel eller dricksvatten

När dricksvatten är trolig orsak

Utredning

Vid kontakt med dricksvattenproducenten. Bedöm i samråd:

- Om omedelbara informationsåtgärder som kokningsrekommendation eller annan inskränkning av dricksvattnets användbarhet behövs

Viktigt: Verksamhetsutövaren har producentansvar och ska normalt informera konsumenterna - kontrollmyndigheten bedömer om åtgärden är tillräcklig. Vid en allvarlig kris kan även andra aktörer med informationsansvar bli involverade i att ge information, till exempel kontrollmyndigheten, kommunen, länsstyrelse och/eller smittskyddsläkare. Det är då viktigt att samordna budskapen och bestämma vem som går ut med vilken information.

- Om provtagning före åtgärd som desinfektion/spolning är relevant
- Nödvändiga kontakter med laboratorium och lämpliga analyser

Klargör:

- Geografiskt genomslag av sjukdom eller omfattning av spridning av förorenat dricksvatten Identifiering av livsmedelshandling/produktion där dricksvatten är väsentligt för säker produktion:
- Identifiera verksamheter med livsmedelshandling där dricksvatten är en väsentlig del av produktionen eller har betydelse för livsmedelssäkerheten
- Klargör vilka företag som behöver inspektion
- Bedöm om livsmedelsföretagare genomför relevant och tillräcklig riskvärdering

Viktigt: Den lokala kontrollmyndigheten ska inte gå in och ta över riskvärderingen. Den lokala kontrollmyndigheten ska bedöma och värdera om detta görs i tillräcklig omfattning.

- Vid provtagning av dricksvatten – klargör:
- Vilka prov som ska tas
- Vem som tar prov
- Provtagningskärl och volymer/mängder
- Möjlighet att spara vatten i dunkar innan åtgärd
- Vem som analyserar (förbered etiketter och blanketter/följesedlar via laboratorium)
- När svar på provanalys kommer

Personalplanera

Om lägesbilden utifrån befintlig information indikerar till exempel hälsofara, konsekvenser för många människor, eller stort medialt tryck och risk för opinionsbildning bör en krisledningsorganisation upprättas. Denna kan bestå av få eller många personer beroende på den bedömning av lägesbilden som görs.

Den personal som hanterar krisen kommer att behöva avlösning. Följande planering bör göras:

- Bestäm vilka funktioner/kompetenser som behöver vara igång. Glöm inte att prata med till exempel säkerhetssamordnare för att integrera arbetet med kommunens övergripande krisledningsorganisation
- Bemanna och planera för avlösning
- Överväg om externa resurser behövs
- Överväg om underlag för beslut om övertid behövs

Krisledningsorganisationens uppbyggnad och arbetssätt måste vara bestämda i förväg. Antal personer som bemannar organisationen måste anpassas till det aktuella läget.

Inget eller förorenat dricksvatten

Kommunens dricksvattenförsörjning kan drabbas av förorening, akut avbrott alternativt risk för avbrott eller brist på vatten. Orsak kan vara översvämningar, stora läckor, brott på ledningar, elavbrott, sabotage, medvetna avstängningar med mera. Konsekvenserna kan förutom vattenbrist vara ökad risk för förorenat dricksvatten i ett dåligt trycksatt ledningsnät, i ett ledningsnät som stått tomt eller i ett ledningsnät som påverkats av översvämningssvatten.

Utredning

Vid kontakt med dricksvattenproducenten, inhämta information om:

- Möjlig orsak
- Risk för förorening eller smitta (trycklöst eller lågt tryck i ledningsnät)
- Tidsaspekter
- Utbredning

Bedöm i samråd:

- Om omedelbara informationsåtgärder som kokningsrekommendation eller annan inskränkning av dricksvattnets användbarhet behövs. (Verksamhetsutövarens ansvarar – den lokala kontrollmyndigheten bedömer om åtgärden är tillräcklig)
- Nödvändiga provtagningsåtgärder vid till exempel återställande efter trycklöst nät eller före desinfektion och spolning
- Nödvändiga kontakter med laboratorium och lämpliga analyser
- Desinfektions-/reningsåtgärder
- Nödvattenförsörjningsalternativ till allmänheten
- Nödvattenförsörjningsalternativ till aktörer som livsmedelsproducenter

Identifiering av livsmedelshandling/produktion där dricksvatten är väsentligt *för säker produktion:*

- Identifiera verksamheter med livsmedelshandling där dricksvatten är en väsentlig del av produktionen eller har betydelse för livsmedelssäkerheten
- Klargör vilka företag som behöver inspektion
- Bedöm om livsmedelsföretagare genomför relevant och tillräcklig riskvärdering

Viktigt: Den lokala kontrollmyndigheten ska inte gå in och ta över riskvärderingen. Den lokala kontrollmyndigheten ska bedöma och värdera om detta görs i tillräcklig omfattning.

Säkerhetsåtgärder

- När leveransen av dricksvatten återupptas – klargör:
- Om desinfektion och provtagning görs i tillräcklig omfattning
- Att kokningsrekommendation övervägs

Miljöolycka som kan påverka dricksvatten eller livsmedel

Med miljöolycka menas här utsläpp av akut karaktär som hotar att förorena livsmedel eller dricksvatten. Exempel på sådana risker:

- Grödor som riskerar påverkas via mark eller vatten
- Frigående livsmedelsproducerande djur som kan påverkas via bete eller vattendrag
- Fisk för konsumtion som riskerar att påverkas
- Vattendrag och sjöar som råvatten för dricksvattenproduktion som riskerar att förorenas
- Grundvattenförekomster för dricksvattenproduktion eller privata brunnar som riskerar att förorenas

Information om denna typ av händelse kommer troligtvis från den egna organisationen, t ex från räddningstjänst eller miljöinspektör.

Huvudsyftet med de åtgärder som den lokala kontrollmyndigheten gör vid denna typ av händelse är att bevaka att inte livsmedel eller dricksvatten påverkas på lång eller kort sikt.

Utredning

Klargör:

- Vad som har förorenat (vilket ämne)
- Varför det har skett Vilka volymer som har spridits
- Vad som kan påverkas – t ex dricksvattentäkt, grödor, livsmedelshantering, livsmedelsproducerande djur på kort respektive lång sikt
- Tidsaspekter
- *Vid riskvärdering:*
- Kontakta länsstyrelsen när det gäller grödor, livsmedelsproducerande djur och fisk
- Kontakta Livsmedelsverket när det gäller odlad fisk
- Kontakta dricksvattenproducenten när det gäller sjöar, vattendrag och grundvattentäkter

Håll dialog med dricksvattenproducenten kring hantering och planering för:

- Provtagningsåtgärder
- Reningsåtgärder

- Nödvattenförsörjningsalternativ inklusive säkerhet
- Nödvattenförsörjning till aktörer som livsmedelsproducenter med flera
- Privata intag från vattendrag/sjöar alternativt enskilda brunnar

Vid besök på plats:

Arbetet på plats innebär troligtvis en samverkan med till exempel räddningsledare och miljöexpertis.

Förslag på underlag/kunskap att ha med på plats

- Fakta om aktuell förorening, inklusive kemiska egenskaper (Här kan RIB – integrerat beslutsstöd – vara till hjälp, se www.msb.se)
- Information om markegenskaper, yt- och grundvattenförhållanden, skyddsområden, vattenanvändning, markanvändning, enskilda brunnar, dagvattenbrunnar, rinntider, strömningsmönster etc.
- Kartunderlag och litteratur; jordartskarta, dag och spillvattenkarta, grundvattenkarta
- Väderprognos
- Information om berörd verksamhet

Under besöket

- Kontakta räddningsledare vid olycksplats
- Samverka kring ansvarsområden och se till att alla berörda är larmade: Vatten och avlopp, räddningstjänst, polis, miljöåklagare, restvärdesledare, markägare, djurhållare etc.
- Tillsä att utsläpp stoppas/minimeras, att tillräcklig sanering utförs, att föroreningen omhändertas på säkert sätt. Vid nederbörd tillsä att åtgärder vidtas för minskad spridning av föroreningen
- Genomför egen provtagning, alternativt tillsä att provtagning utförs på lämpligt sätt. Provtagning i brunnar, ytvatten, lakvatten, observationsrör, diken

Efter besöket

- Uppskatta omfattning och gör en riskvärdering
- Kommunicera med vattenproducenter om lämpliga och vidtagna åtgärder
- Vid avbrott i dricksvattenproduktionen – diskutera konsekvenser av trycklösa
- ledningsnät och lämpliga åtgärder
- Uppskatta informationsbehovet till konsument
- Säkerställ att resultat av platsbesök dokumenteras och infogas i lägesbilden.

Hot och sabotage

Hot och sabotage är troligtvis sällan en fristående typhändelse. Förmodligen börjar eller slutar händelseutvecklingen i någon av de tidigare beskrivna typhändelserna.

Kan initieras som:

- Livsmedelsföretag ringer och är hotade
- Livsmedelsföretag ringer och säger att sabotage genomförts/ej kan uteslutas
- Konsument har upptäckt saboterad vara
- Media eller polis ringer och har fått hot mot livsmedel framfört
- Dricksvattenproducent ringer och är hotad
- Dricksvattenproducent meddelar misstänkt sabotage
- Ovanliga analysvärden från dricksvatten eller livsmedel
- Direkt hot till lokal kontrollmyndighet

Klargör:

- Om polisen är kontaktad. Om inte – uppmana till kontakt! Notera att polisanmälan kan sekretessbeläggas
- Vilka åtgärder som dricksvattenproducent respektive livsmedelsföretag genomför
- Lägesbild, geografisk avgränsning, antal drabbade
- Om eventuellt bistånd med provtagning behövs

Därefter går hanteringen troligtvis in i hantering under annan typhändelse.

Delta i arbetet med:

- Riskvärdering och konsekvensanalys

Utrustning vid utredning

Personalen har tillgång till:

- Bilpool
- Provtagningsutrustning
- Data från ärendehanteringssystemet
- Kartor

Beslut

Mallar för olika typer av beslut finns i ärendehanteringssystemet.

Information internt och externt, under och efter utredningsarbetet

Information, både internt och externt, kan behövas under och efter arbetet med en oförutsedd händelse. Det är viktigt att hålla medarbetare, nämnd och kommunledning informerad om vad som inträffat och hur situationen hanteras.

Kontakta Informationsenheten vid ett tidigt skede och håll dem underrättade. De hjälper till att lägga ut relevant information, ta fram pratmanus vid kontakt med media och hålla kontakt med t. ex Aneby Miljö och Vattens kommunikatörer vid dricksvattenkris.

Dokumentation

Allt arbete registreras i ärendehanteringssystemet Vision. Har vi inte tillgång till Vision så görs dokumentation för hand på papper för att senare kunna föras in i Vision.

Det är viktigt att dokumentera tillräckligt och löpande under krisen för att samtliga aktörer ska kunna vara uppdaterade kring händelseutvecklingen och fatta beslut utifrån samma lägesinformation. Det är också värdefullt för att kunna utvärdera arbetet efter krisen.

Beredskapsplanens placering

Kontrollplanen med beredskapsplanen finns tillgänglig både i ärendehanteringssystemet samt i digital mapp på gemensam serverkatalog.

Uppdatering och revision av planen

Årligen ses beredskapsplanen över, i samband med att kontrollplanen uppdateras i slutet av året. Den tjänsteman inom enheten som ansvarar för respektive länkat eller bifogat dokument ska se till att nödvändiga förändringar/uppdateringar i dessa genomförs. Årligen görs ett test av planen med ett fiktivt fall. Efter att beredskapsplanen behövt användas i skarpt läge utvärderas planen och vid behov uppdateras.

Bilaga 2. Mallar och kontaktlista tillhörande beredskapsplanen

Initial bedömning

Vid inkommande händelse kan nedanstående punkter användas som stöd för att bedöma händelsens omfattning och behov av insats.

- Detta har hänt
- Tidpunkt
- Plats
- Antal drabbade och på vilket sätt
- Konsekvenser just nu
- Källa/källor till informationen. Tillförlitlighet och sakriktighet

Om ingen särskild organisation behövs men behov av bevakning i frågan krävs

- Resurs avsätts för bevakning av frågan
- Beslut om när och till vem detta rapporteras

Kontaktlista

Interna samverkande aktörer:

- Insatsledare räddningstjänsten (alltid i beredskap) 072-231 56 16
- Kommunens beredskaps/säkerhetssamordnare (dagtid) 0380-46187,
070-239 61 91
- Krisledningsgruppen
- Chef samhällsbyggnadsavdelningen 0380-46189,
073-901 28 54
- Amaq (VA producent) 0380-46370
- Aneby kommuns informationsenhet samt växel 0380-46100

Externa samverkande aktörer:

- Smittskydds-enheten i Jönköping 010-242 23 07
- Livsmedelsföretag Finns i Vision
- Vattenproducenter Finns i Vision
- Livsmedelsverket 018-17 55 00
- Livsmedelsverkets TiB (Tjänsteman i beredskap, akuta ärenden) 018-10 15 02
- VAKA (nationell vattenkatastrofgrupp) 020-30 20 30
- Länsstyrelsen 010-223 60 00
- SVA (statens veterinärmedicinska anstalt) 018-67 40 00
- Folkhälsomyndigheten, Smittskydd & beredskap 010-205 20 00
- Jordbruksverket 0771-223 223
- SGS Analytics i Linköping (laboratorie) 013-25 49 00
- Polis/SÄPO 114 14

Lägesbild

Här nedan finns stöd för att kartlägga lägesbilden.

Detta har hänt – läget just nu

- Övergripande beskrivning
- Händelseutveckling och samhällspåverkan
- Beslut och rekommendationer samt åtgärder
- Bild av händelsen i olika medier

Prognos och konsekvensbedömning – förväntad utveckling

- Bedömning av situationen och utveckling (bästa/värsta utveckling)
- Konsekvenser av olika utvecklingsalternativ
- Viktigaste frågor på kort och lång sikt

Inriktning fortsatt arbete, åtgärder – vad gör vi?

- Inriktning för fortsatt arbete. Viktigaste åtgärderna?
- Inriktning för fortsatt kommunikationsarbete. Viktigaste åtgärderna?
- Vad sker hos andra berörda?
- Tillgänglig personal och övriga resurser

Samverkan. Sektorsöverskridande frågor – kräver fortsatt utredning

- Oklarheter som behöver utredas/fördjupas tillsammans med andra aktörer
- Tidpunkt för senaste uppdateringen av lägesbilden

Analys av lägesbild

Löpande analys av lägesbilden kan göras med stöd av nedanstående punkter.

- Behov av ytterligare utredning?
- Behov av besök på plats?
- Behov av provtagning och efterföljande analys?
- Behov av beslut som till exempel saluförbud och föreläggande?
- Behov av samverkan?
- Behov av kommunikation/information?
- Tänkbara händelseutvecklingar på lång och kort sikt (bästa/värsta utveckling).
- Konsekvenser utifrån händelseutvecklingarna.
- Alternativa möjliga åtgärder och konsekvenserna av dessa.
- Nödvändiga och tillgängliga resurser. Behov av externa resurser?
- Juridiska frågor? (exempelvis oklara ansvarsförhållanden)

Bilaga 3. Kompetensförsörjningsplan inom livsmedelsområdet

Kompetensutredning, kravnivå för anställda på miljöenheten inom livsmedelsområdet.

- *Kontrollförfaranden, olika kontroller som revision, provtagning och inspektion.*
- *Livsmedelslagstiftning*
- *Livsmedelsteknik, de olika leden i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan och ev. risker för människors hälsa.*
- *Bedömning av bristande efterlevnad av livsmedelslagstiftningen.*
- *Utvärdering av tillämpningen av HACCP.*
- *Faror inom livsmedelsproduktion. Kemiska, fysikaliska och mikrobiologiska faror.*
- *Ledningssystem, t.ex. kvalitetssäkringsprogram som livsmedelsföretagen svarar för, och bedömning av dessa program om de är relevanta för bestämmelserna i livsmedelslagstiftningen. Vision, kontrollplanen som sådan.*
- *System för officiell certifiering. Krav, Ekologiska livsmedel, GMO, NF Novell Food, Särskilda näringsändamål,*
- *Beredningsplanering för nödsituationer.*
- *Rättsliga åtgärder och rättsverkningar till följd av offentlig kontroll.*
- *Granskning av skriftlig eller annan dokumentation, inklusive sådan som hänger samman med kvalifikationsprövning, ackreditering och riskvärdering, som kan vara relevant för bedömningen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen. Kylteknik, Ventilation och avlopp, Diskteknik*
- *Andra områden som är nödvändiga för att säkerställa att den offentliga kontrollen utförs i enlighet med denna förordning, lagen om offentlighet och sekretess, Förvaltnings och kommunallagen.*

Livsmedelsinspektör: Torbjörn Aronsson (sedan 2007)

Grundutbildning:

Systemvetarlinjen Linköping, Juristlinjen Uppsala

Utbildning inom livsmedelsområdet:

- Märkningskurs Linköping 2007 SLV, Dricksvattenföreskrifterna, Uppsala 2007 SLV
- HACCP- Dricksvatten, 2007 Seka Ohlin
- Mikrobiologi: pågående Doktor Helena Loborg 2007-2008
- Internutbildning: praktisk tillämpning av lagstiftning och inspektionsmetodik, Anna Lindén, Inspektör i Nässjö kommun 2007. Köpt tjänst 60 h
- Självstudier” livsmedelslagstiftningen” 40 timmar 2007
- Samsynsinspektioner 2007/08.
- Länsträffar

- Grundläggande dricksvattensutbildning 2008 SLV
- Kurs i att arbeta med hjälpreda och checklista vid livsmedelskontrollen, 2008-04-15 -16
- Kurs i sanktioner 2009-05-19
- Internutbildning riskklassificering och årliga avgifter. 2009-10-01
- Kurs i Offentlighet och sekretess, Vaggeryd, 2009-10-14
- Kontrolluppdraget – att ansvara för och utföra livsmedelskontroll 2011-11-29 -30
- Beredskapsdag MSB Workshop i Jönköping
- Kontrollutbildning Butik 2012-10-24 -25 och 11-28
- Provtagning och analysutvärdering 2013-04-23 -24
- Temperatur-Mät-Rätt 2013-05-14
- Kontrollutbildning Storhushåll 2013-11-5 -6
- Beredskapshandbok, utvärdering av ny modell MSB, SLV
- Metodiskt arbetssätt för riskbaserad kontroll 2014-03-12 -13
- Projektledarskap 2015-10-14 -15
- HACCP för inspektörer 2017-04-06
- iRASSF e-utbildning, juni 2018
- Samverkan med SVANTHE Storkök samt Dricksvatten 2018 2 dagar.
- Samverkan inom SVANTHE Dricksvatten tre tillfällen 2019 (1 webbutbildning/konferens samt två samsynsinspektioner.

Kompetensutveckling

Planeringen tar hänsyn till de krav som ställts samt den utredning av befintlig kompetens som gjorts ovan. Dessutom måste en bedömning göras över vilka utbildningar som är aktuella, den tid respektive utbildning tar och de ekonomiska resurser som är budgeterade för utbildning samt den omvärldsbevakning som indikerar vilka områden som är aktuella eller i förändring för innevarande kontrollprioriteringar.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 137 Dnr 2021-735

Remiss avseende Livsmedelsverkets förslag till ny modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att lämna följande remissyttrande till Livsmedelsverket över Livsmedelsverkets förslag (2020/01137) till ny modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll.

Motivering

Livsmedelsverkets förslag om ny modell för fastställande av kontrollfrekvens kan komma att fungera tillfredsställande för kontrollmyndigheten i stort i större kommuner med mestadels verksamheter i tidigt led men i de mindre kommunerna blir kontrollfrekvensen oftast låg för en stor del av verksamheterna. Det kan ge negativa efter för kontrollverksamheten som helhet. Verksamheter i mindre kommuner, som Aneby kommun, är i stor utsträckning i sista led.

Konsekvensanalysen verkar inte ha tagit med alla aspekter och stämmer inte överens med de kontrollberäkningar och analyser som gjorts för Aneby kommun. Kommunen ser framförallt fördelar med kortare men tätare kontrollbesök i jämförelse med längre kontrollbesök som genomförs mer sällan, vilket blir effekten om förslaget genomförs.

Det framgår inte tillräckligt tydligt av konsekvensanalysen vilka effekter det har för planeringen av de mindre kommunernas livsmedelskontroll. Vid en lägre kontrollfrekvens finns det en uppenbar risk för att det blir fler uppföljande kontroller. Eftersom kontrollbehovet minskar så är det troligt att kommunerna minskar sina resurser för livsmedelskontrollen. Det kan därmed bli svårare att hitta resurser för uppföljningsarbetet.

Det redovisas inte varför en ökad kontroll i tidigare led automatiskt medför ett minskat behov i sista led. Genom att flytta kontrollen till tidigare led äventyras livsmedelssäkerheten lokalt, då kontrollfrekvensen blir alltför låg. Det behövs en regelbunden kontrollfrekvens även på mindre verksamheter för att upprätthålla livsmedelssäkerheten. Det här gäller förstås oavsett kommunstorlek, alltså likväl i större som mindre kommuner. Reduktioner i sista led blir för hög och det behövs fler steg i tabellen.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Utgångspunkter (kapitel 5)

Livsmedelsverket skriver: ”Modellen ska ge förutsättningar för att den offentliga kontrollen utförs regelbundet och med lämplig riskbaserad frekvens och styra kontrollen dit den har störst effekt. Det innebär en förskjutning av kontrollresurser från sista led till tidigare led för att upptäcka och förebygga såväl hälsorisker som informationsbrister tidigare i livsmedelskedjan.”

Logiken i att ett ökat fokus på tidigare led alltid ska leda till att tillsynen minskas för sista led är svår att se. Vid verksamheter som endast har grossister som tidigare led, som till exempel restauranger och pizzerior, borde inte kontrollfrekvensen automatiskt minskas. Här handlar tillsynen till stor del om att upprätthålla en god personallhygien, rengöringsrutiner och att kontrollera redlighet. Då hjälper det inte att grossisten haft fler kontroller.

Livsmedelsverket skriver: ”Föreskrifter ska tas fram för att öka möjligheterna till en mer enhetlig riskklassning i hela landet.” Det finns en stor risk att remissförslaget, som det ser ut nu, snarare kan ge upphov till en minskad enhetlighet i landet. Om kommunerna ska tillämpa ett system som inte fungerar ute i verkligheten kan det tvinga fram olika lösningar i kommunerna.

Verksamhetens omfattning (kapitel 7.5)

I förslaget ha valts att mäta omfattningen av en verksamhet i sista led utifrån årsarbetskrafter. Det finns risk att det blir mycket missvisande. I mindre verksamheter, som ofta är familjeföretag, är det vanligt förekommande att inte alla som arbetar i företaget tar betalt för sitt arbete. Ofta hjälps hela familjen åt men det är bara en i familjen som tar ut lön från företaget. Att istället mäta omfattning i antal portioner, som i det nuvarande systemet, ger en mer rättvisande bedömning.

I remissen nämns ingenting om hur säsongsverksamheter ska hanteras. Begreppet årsarbetskrafter blir missvisande för verksamheter som har flera anställda under en kort period men stängt under resten av året.

Kontrollfrekvens och kontrollbehov (kapitel 7.8)

Sverige har kommuner av varierande storlek. Det är möjligt att riskklassningsförslaget kan komma att fungera tillfredsställande i större kommuner, för kontrollverksamheten som helhet, men i de mindre kommunerna blir kontrollfrekvensen alltför låg på en stor del av verksamheterna. Kontrollverksamheten som helhet minskas i mindre kommuner genom förslaget. I dessa kommuner finns få huvudkontor och större verksamheter men istället många verksamheter i sista led. Dessa är oftast små och det sker ofta täta ägarbyten. Genom att besöka dessa verksamheter regelbundet uppnås en god kontakt vilket leder till att hygien och rutiner upprätthålls. Vid en kontrollfrekvens som går från en gång per år till en till två gånger under en femårsperiod så kan det hinna ske ägarbyte och uppstå brister i verksamheten som kanske inte upptäcks i tid.

Reducerad kontrollfrekvens (kapitel 7.9)

Reduktioner i sista led blir för hög, upp till 70 procents reduktion i två steg. I en mindre

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

kommun är det vanligt med restauranger och pizzerior med en till tre årsarbetskrafter. När testverktyget, som livsmedelsverket tillhandahållit, används framkommer att en verksamhet som tidigare haft ett till två besök per år istället kommer att få ett till två besök under fem år med reducering. Enligt förslaget kommer det bli alltför lätt att få en reducering. Detta äventyrar livsmedelssäkerheten. Det behövs alltså fler steg i tabellen, reduceringen blir för hög.

Riktlinjerna för hur allvarlig en avvikelse ska vara för att inte medge reducering är alldeles för vaga och kan leda till olika bedömning i kommunerna. Eftersom en reducering inte får ske om verksamheten fått ett beslut/föreläggande kan det finnas en risk att föreläggande används som ett sätt för att bibehålla kontrollfrekvensen.

Risken är stor att förslaget därigenom inte alls leder till en mer likvärdig tillsyn i kommunerna, vilket är en viktig aspekt i remissförslaget för införandet av ett nytt riskklassningssystem.

Konsekvenser för företag (kapitel 8.3)

Livsmedelsverket skriver: ”För flertalet vanligt förekommande verksamheter i sista led, till exempel butiker och restauranger, kommer den nya riskklassningen att innebära en minskad kontrollfrekvens jämfört mot idag. Detta kommer bidra till administrativa lättnader för företagen som inte behöver avsätta lika mycket tid för kontroller. Det kommer också innebära lättnader ekonomiskt eftersom det är färre kontroller som debiteras företagen. Den minskade kontrollfrekvensen i detta led stämmer väl överens med de kontrollfrekvenser som Danmark och Finland tillämpar på liknande verksamheter.”

Resonemanget ovan går väl i linje med vad livsmedelsbranschen förklarat sig vilja ha. Problemet är att det i verkligheten kanske inte blir det utfall som förväntas. På en restaurang som inte kontrollerats de senaste tre åren blir det många kontrollområden som ska kontrolleras vid samma tillfälle. Kontrollen tar därmed längre tid och deras närvaro behövs i högre utsträckning. Då det också införs en efterhandsdebitering så finns det en stor risk att kostnaden för tillsynen blir betydligt högre fakturan än vad företaget förväntat sig.

I de exempel som tas upp i remissen nämns inte små restauranger, trots att det i en genomsnittlig mindre kommun oftast finns ett stort antal. Tillsammans utgör dessa verksamheter en stor andel kontrollobjekt i landet. Enligt bilaga 1 så besöks en mindre restaurang i Danmark och Finland en gång per år. Det stämmer alltså inte att kontrollfrekvensen i Sverige blir densamma eftersom en mindre restaurang i Sverige får mellan två och tre besök under fem år beroende på antal årsarbetskrafter. För verksamheten dessutom en reducering så blir kontrollfrekvensen endast en till två gånger under fem år enligt Livsmedelsverkets testverktyg.

Känslan, bland annat utifrån erfarenheter efter pandemin, är att motivationen för att upprätthålla hygien och rutiner kan minska vid lägre kontrollfrekvens. Det finns verksamheter som ofta får påpekanden och som åtgärdar sina brister inför uppföljande kontroll men bristen inträffar igen någon månad senare. Vid lägre kontrollfrekvens blir detta svårt att hantera.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Konsekvenser för myndigheter (kapitel 8.4)

Det nya förslaget på riskklassning verkar leda till att antalet anställda livsmedelsinspektörer, där det inte finns så mycket verksamheter i första led, kommer att minska. Det verkar också som om inriktningen blir mer på administration och mindre på kontrollverksamhet ute i verksamheterna. Uppskattningsvis visar förslaget på en minskning av kontrollverksamheten med ca 30%, vilket innebär en minskning från 23 till 16 inspektörer i Jönköpings län. En så kraftig minskning av kontrollverksamheten i ett helt län kan påverka livsmedelssäkerheten negativt.

Vid en lägre kontrollfrekvens finns det en uppenbar risk för att det blir fler uppföljande kontroller. Eftersom kontrollbehovet minskat så är det troligt att kommunerna minskar sina resurser för livsmedelskontrollen. Det kan därmed bli svårt att hitta resurser för uppföljningsarbetet.

Planeringen kommer att bli svårare, eftersom det bara går att utgå från den planerade tillsynen och att uppskatta tiden för uppföljningar.

Det blir även svårare att planera samordnade kontroller inom andra områden, som ABP och läkemedel. Det är ganska vanligt att även dessa kontroller ingår i livsmedelsinspektörernas arbete i mindre kommuner för att få en samordningsvinst i tillsynsverksamheten.

Kommer arbetet med de operativa målen att förändras när det blir en väldigt varierande kontrollfrekvens? Om perioden för ett operativt mål inte stämmer överens med kontrollfrekvensen kan målen bli svåra att uppfylla.

Fokus på tidigare led för att stävja vilseledande och bedrägligt förfarande är bra men det förekommer även i sista led. Det kommer inte att bli lättare att upptäcka när kontrollfrekvensen minskas, då det redan idag finns för lite tid för det.

Det är ett steg i rätt riktning med kontrollfrekvens istället för antal kontrolltimmar. Det är även positivt att man ska se mer till vad hela verksamheten gör. Det är bra att verksamheter som redan har en egen väl fungerande kontroll, som till exempel stora matkedjor, kan få lägre kontrollfrekvens.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden i Aneby kommun är en av 118 utpekade remissinstanser som har fått ta del av förslag till Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll. Mer information om modellen samt bakgrunden till de föreslagna förändringarna finns i den promemoria samt bilaga som bifogas detta dokument. Dokumenten finns även tillgängliga på Livsmedelsverkets webbplats, www.slv.se.

Den föreslagna modellen har som syfte att underlätta för kontrollmyndigheterna att uppfylla kravet på en riskbaserad offentlig kontroll som är verkningsfull, lämplig och

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

som ska ske med en regelbunden frekvens.

Den nya modellen omfattar regelbunden riskbaserad offentlig kontroll av följande verksamheter:

- Livsmedelsanläggningar i leden efter primärproduktion,
- Anläggningar för att för att tillverka eller tillhandahålla snus och tuggtobak samt
- Anläggningar för dricksvattenförsörjning.

Utfallet av modellen är ett kontrollbehov uttryckt i en frekvens där den lägsta frekvensen är en (1) kontroll per fem (5) år och den högsta frekvensen är 40 kontroller per fem år.

Det kommer att finnas möjlighet till reduktion av kontrollbehovet genom återkommande god regelefterlevnad samt genom tredjepartscertifiering vilket ni ombeds att särskilt beakta.

Modellen är harmoniserad med EU:s krav på rapportering och utformad för att ge ett bra underlag för planering och uppföljning av kontrollen i Sverige.

Modellen kan tillämpas från och med verksamhetsåret 2024. Avsikten är att den nya modellen även ska omfatta riskklassning av kontaktmaterialverksamheter. Eftersom detta område fortfarande är under upparbetning har Livsmedelsverket dock beslutat att det inte är möjligt att ta med den del som handlar om kontaktmaterialverksamheter vid denna remittering. Livsmedelsverket avser därför att skicka ut en separat remiss för riskklassning av kontaktmaterialverksamheter senare under 2022.

Livsmedelsverket önskar synpunkter på den föreslagna modellen och tillhörande konsekvensutredning senast den 31 december 2021.

Beslutsunderlag

Remiss missiv, 2021-10-15

Remiss PM; Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll

Tjänsteskrivelse, 2021-12-02

Beslutet skickas till

Livsmedelsverket

ANEBY
KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 138

Övriga frågor

Ärendebeskrivning

Inga övriga frågor lyftes.

Justerande

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 139

Anmälningssärenden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att notera informationen.

Ärendebeskrivning

Dnr 2016-1085

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Yttrande gällande överklagat beslut för vindpark Lönhult

Dnr 2016-1095

Jönköpings tingsrätt: Beslut att avslå överklagan av Kronofogdens beslut gällande fastigheten Skårsjö 8:2

Dnr 2019-279

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Bedömning gällande genomförda åtgärder vid revision av livsmedelskontrollen i Aneby kommun

Dnr 2020-299

Mark- och miljödomstolen: Beslut gällande överklagat strandskyddsdispens på fastigheten Vagnsvik 1:5

Dnr 2021-232

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Beslut gällande överklagat bygglov på fastigheten Sälgen 3

Dnr 2021-232

Mark- och miljödomstolen: Meddelande om mottaget ärende gällande Sälgen 3

Dnr 2021-232

Samhällsbyggnadsnämnden: Överklagan av länsstyrelsens beslut att återförvisa nämndens beslut gällande Sälgen 3

Dnr 2021-232

Samhällsbyggnadsnämnden: Drar tillbaka överklagandet av länsstyrelsens beslut gällande Sälgen 3

Dnr 2021-667

Polismyndigheten: Ansökan om tillstånd för återbäringskampanj

---

Justerande

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

Dnr 2021-667

Polismyndigheten: Tillståndsbevis för återbäringskampanj

Dnr 2021-669

Polismyndigheten: Ansökan om tillstånd för musikunderhållning med quiz

Dnr 2021-669

Polismyndigheten: Tillståndsbevis för musikunderhållning med quiz

Dnr 2021-682

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Beslut om tillstånd för transport av farligt avfall

Dnr 2021-685

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Beslut om tillstånd för transport av farligt och icke-farligt avfall

Dnr 2021-686

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Samråd enligt miljöbalken om förläggning av markkabel och ersättning av befintlig transformatorstation på fastigheten Vireda 5-1

Dnr 2021-707

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Beslut gällande naturreservat Hyllingen

Dnr 2021-728

Energimarknadsinspektionen: Beslut gällande nätkoncession Älgön-Kulebo

Dnr 2021-729

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Ansökan om bidrag till förorenade områden

Dnr 2021-730

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Meddelande gällande samråd för täktverksamhet på fastigheten Skärsjö 8:45

Dnr 2021-731

Lantmäteriet: Underrättelse om avslutad förrättning gällande avstyckning från fastigheten Mariefors 1:4

Dnr 2021-732

Länsstyrelsen i Jönköpings län: Anmälan gällande byte av två befintliga trummor samt anläggning av fyra nya trummor på fastigheten Älgön 1:1

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2021-12-08

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 140

Delegationsbeslut

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att lägga delegationsbesluten från 2021-10-13 till 2021-11-29 till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Med hänvisning till kommunstyrelsens beslut 2010-06-08 § 92 Om delegation anmäler samhällsbyggnadsavdelningens handläggare fattade beslut under tiden för 2021-10-13 till 2021-11-29.